

DOMOVINA

Oglaš:

Za 1 mm x 50 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, uradni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno 3 K, šetrilčno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.

† Dr. Milenko Vesnić.

Pred tednom dni je umrl v Parizu od kapi zadet dr. Milenko Vesnić, naš poslanik v Parizu in bivši naš ministrski predsednik.

«Mala Srbija je nastala po zaslugi orožja in krvi junakov in upornikov,» tako je zapisal neki list o priliki Vesnićeve smrti. Toda k temu je treba še pripomniti, da so delo orožja in krvi morali dopolniti zastopniki srbske države v tujih državah. Milenko Vesnić je bil tudi med njimi.

Po samoosvojitvi je stala Srbija svoječasnno pred velikimi nalogami: treba je bilo državo urediti na trajen ter napraviti iz majhnega koščka zemlje nekaj takega, kar se lahko postavi pred svetom. Poleg tega pa je morala mala Srbija — misliti tudi na osvobojenje ostalih vej jugoslovanskega naroda. Njene naloge so torej bile izredno težke.

Ta junaška doba srbskega naroda je dala mnogo znamenitih mož. Tudi Milenko Vesnić je člen v tej neskončni verigi.

Bil je pokojni Vesnić politik in državnik. Ko se je pojavil v političnem življenju, je stopil v radikalno stranko, ki je bila tisti čas izpostavljen najhujšim preganjanjem od vseh strani, posebno od vlade. Z mnogimi ostalimi

politiki je Milenko Vesnić pomagal svoji domovini do svetovnega ugleda. Vesnić pa ni bil samo politik, temveč tudi učenjak. Kot takega so ga visoko cenili v Rusiji in Franciji.

Vesnić se je rodil v Dunjčiču. Srednje šole je dovršil v Srbiji, a višje šole v Monakovem na Bavarskem. Pozneje je bil imenovan za profesorja kazenskega in mednarodnega prava na visoki šoli v Beogradu. Kmalu je bil izvoljen kot poslanec v narodno skupščino ter je s tridesetim letom postal minister prosvete. Po padcu srbske kraljevske rodbine Obrenovičev je bil najprej poslanik v Rimu, potem pa v Parizu. Lani je bil iz Pariza pozvan v Beograd, kjer mu je bil poveljen nalog, da sestavi koncentracijsko vlado, kar se mu je tudi posrečilo. Ko se je sestala ustavotvorna skupščina, se je tudi on mnogo trudil, da sta se zedinili dve največji stranki, demokratska in radikalna, v delazmožni blok. Vesnić je bil tudi zastopnik naše države na mirovni konferenci v Parizu in pri pogajanjih v Rapallu. Kot učenjak je izdal večje število knjig.

Telo pokojnega Vesnića se prepelje iz Pariza v Beograd. Možu, ki ima za našo državo mnogo zaslug, ohranimo prijazen spomin!

Kaj bo z Avstrijo?

Velike sile-zmagovalke niso dovolile, da bi se nemški del nekdanje Avstrije priključil z Nemčijo, temveč so ustvarile iz tega majhnega ostanka nekaj močnega in velikega cesarstva posebno državo.

V prvem času so bili avstrijski Nemci — vsaj natihoma — celo veseli, da se niso združili z Nemčijo, ker so mislili, da bodo sami za sebe in z izdatno podporo antantinih držav lažji izhajali, ampak samo samoprevara ni trajala dolgo. Antantne države imajo dosti skrbi doma in ne morejo skrbeti za Avstrijo tako, kakor bi ona to želela in potrebovala in Avstrija je padala iz dneva v dan v vedno večje gospodarske stiske, iz katerih se ni znala rešiti.

Zato je postajalo v Avstriji gibanje za združitev z Nemčijo vedno nevarnejše, posebno ker je to gibanje podpirala vlada, ki je hotela na ta način izvajati pritisk na antantne države in izsiljevati od njih vedno nove podpore.

Tako je Avstrija postala navaden berač. Na resno delo nihče več mislil ni, vsi so se udali v božjo voljo in pričakovali velikega dolarskega posojila, s katerim se bo Avstrija popravila in okrepla. Prosili so vedno antantne države in ako drugače ni šlo se je pa začela sklicevati na gibanje za združitev z Nemčijo.

Na Dunaju so namreč prav dobro vedeli, da storijo nekatere antantne države — posebno Francija — marsikaj rajše, kakor da bi se Nemčija povečala še z avstrijskim ozemljem in prav spretno je dunajska vlada vse to izkoriščala dokler je šlo.

Dolgo pa take razmere niso mogle trajati. Podpore, ki jih je Avstrija dobivala, so bile premajhne, težave v državnem gospodarstvu vedno večje, štrajki so sledili štrajkom, lakota in največje pomanjkanje se je udomačilo pri vseh razen pri največjih bogataših — ljudstva se je polastil obup.

In to ljudstvo je začelo resnično zahtevati združitev z Nemčijo, ki je sicer tudi rečna in po vojni najbolj prizadeta država, ki si bo pa vendar popravila svoje razmere in avstrijsko ljudstvo vidi v združitvi z veliko nemško državo edino svojo rešitev. To ljudsko gibanje je tako močno, da ga nobena sila več ne more ustaviti in danes je proti njemu tudi avstrijska vlada popolnoma brez moči in ne more preprečiti ljudskih glasovanj, ki se vršijo sedaj v eni, sedaj zopet v drugi deželi in pri katerih se že 90 odstotkov prebivalstva izjavlja za združitev z Nemčijo in ruši — kot na Solnograškem — mejnike, češ, med Nemci iz Avstrije in Nemčije ni nobenih mej več, en narod in ena država smo.

Kaj bo iz tega? Kako se bo vse to končalo? Ali bo antanta mogla preprečiti združitev?

Mi v to ne verujemo, ker to bi se dalo doseči samo, ako bi antanta Avstrijo resnično in prav močno podprla, ko bi jo naravnost vzdrževala s svojimi sredstvi. Tega pa antanta — tudi ko bi hotela — ne more storiti, združitev z Nemčijo pa Avstriji ne dovolil!

Kako se bo ta stvar razpletla in končala? Dolgo ne bomo čakali odgovora na to vprašanje, ker avstrijsko vprašanje je dozorelo za rešitev in ono se mora rešiti na ta ali oni način.

Za nas to vprašanje ni brez pomena, ker nam ne more biti vseeno, kdo je naš severni sosed: majhna, brezpomembna Avstrija, ali močna Nemčija. Ako se Avstrija združi z Nemčijo, se mora naša severna meja temeljito spremeniti v našo korist.

Med Radičevci.

Slučaj je nanesel, da sem prišel v hrvatsko Zagorje, kjer ima Radić največ svojih pristašev, katerih število pa se je v zadnjem času že precej zmanjšalo. Bival sem nekaj dni v nekem selu ter sem imel priliko

razgovarjati se s tamošnjimi seljaki, zlasti z vaškim vodjo hrvatske republikanske kmetske stranke. Bil je to seljak, ki ni znal ne čitati, ne pisati. Slovencev tam ne marajo, dasiravno je njihovo takozvano kajkarsko narečje podobno slovensčini, vendar pa nas lažje prenesejo, nego Srbe, katere brez vsakega pravega vidnega vzroka smrtno sovražijo.

Ker bo naše čitatelje gotovo zanimalo, kako si radičevski kmetje predstavlja svojo hrvatsko kmetsko republiko, hočem na kratko opisati svoje vtise, ki sem jih dobil v razgovoru s temi radičevskimi kmeti.

Tamkajšnji narod je v bistvu dober, toda vidi se mu na prvi mah, da ga je zavedla na krive poti radičevska in frankovsko-madžaronska inteligenca in polinteligence, ki je kmalu po preobratu začela nadaljevati protisrbsko gonjo tam, kjer jo je Avstro-ogrsko nehala. Ti ljudje so imeli lahko delo na deželi: kjer je neuki narod po zaslugi Avstroogrške že mrzil Srbe. Namesto, da bi protisrbsko mržnjo, ki je bila ob prevratu na tem, da izgine, skušali omejiti in zaježiti, so jo le še nadalje netili. Kot ščurki so prilezli kmalu po preobratu na svetlo temni protidržavni elementi, ki so na skrivnem ali celo javno začeli hujskati narod po vaseh proti Srbom in mu obetali raj na zemlji, ako se odepijo od Srbov.

Tako se godi v resnici, a v glasilu hrvatske republikanske kmetske stranke v «Slobodnem domu» piše Radić nekoliko drugače, in sicer pravi, da je tudi za Jugoslavijo, toda za federalistično republiko, za nekako jugoslovansko zvezo plemenskih držav, h kateri naj bi pristopili tudi Bolgari. Sicer pa Radić ne piše vedno enako in spreminja svoje nazore, kot kameleon svoje barve. Radić, ki je bil za časa Avstroogrške najudanejši Habsburgovec, naj bi postal danes republikanec? Kdo naj neki temu verjame?

Človek se nehote vpraša, kaj je dovedlo Radića in tovariše do tega brezmišelnega in blaznega početja. Kakor sem spoznal iz razgovora z radičevskimi kmeti, obetajo radičevski agitatorji po deželi samostojno hrvatsko republiko, v kateri bi ne bilo treba plačevati davkov, voznja na železnicah bi bila zastoj, odpravljen bi bilo vojaštvo, šole, uradi, itd. To si namreč tamkajšnji neuki narod želi, in agitatorji pač v svrhu uspešnejše protisrbske propagande vse obljubijo, ker obljube nič ne stanejo. Zato pa je radičevska stranka tako uspela pri volitvah v ustavotvorno skupščino. Toda sedaj se sila radičevske stranke že ruši, ker kmetje spoznavajo, da se jim obljube, katerih izvršitev je nemogoča, ne bodo izpolnile. Ravno tako že tudi poenjuje sovraštvo proti Srbom, ker so jeli uvidevati, da je brezplodno.

Vzemimo pa sedaj slučaj, da se Radiću res posreči ustanoviti svojo hrvatsko republiko. Prišli bi kmetje

in zahtevali: Izpolnite, kar ste obljubljali! Odpravite šole, vojaščino, davke, urade! Uvedite prosto vožnjo na železnicah! Nekateri bi hoteli bržkone tudi odpravo cerkev. Kako bi pa izgledala takšnja država? Narod brez šol bi polagoma popolnoma po neumnih. Ker bi bili odpravljene uradi in z njimi tudi sodišča, orožništvo itd., bi prišla javna varnost popolnoma na psa. Zbirale bi se roparske tolpe, ki bi brez kazni kradle, ropale in ubijale. Železnica bi prenehala voziti, ker bi se brez denarja ne mogla držati. In kako bi se končno taka država branila brez vojaštva proti zunanjemu sovražniku?

Sicer pa ne izgubljam o tem besed, ker taka država sploh ne more obstojati niti teden dni, in bi tudi Radić, ki sicer v agitacijske svrhe obljublja neukemu narodu vse mogoče, uvedel brez dvoma tudi davke, vojaščino, pustil šole itd. To bi radičevski kmetje debelo gledali, ko bi videli, da se jim lepe obljube ne izpolnijo. Začeli bi se seveda zopet puntati in konec bi bil Radićeve samostojne hrvatske republike.

Pa tudi hrvatska republika v okviru Jugoslavije, ki jo Radić propagira v svojem listu je za trajno nemogoča. Radićeva Jugoslavija bi se ne mogla dolgo držati, ker bi bila premalo enotna, in ker bi takšna Radićeva Jugoslavija, v kateri bi bilo mnogo pokrajinskih vlad in radi tega mnogo uradništva, zahtevala preveč davkov. Preveč davkov pa ne plačuje nihče rad.

Zatorej Radićevega početja ne moremo odobravati. Le v popolnoma enotni državi z enim centrom bomo lahko vsi jugoslovanski državljani res lahko popolnoma enakopravni. Radićeva Jugoslavija pa bi ne imela dolgega obstanka. In kaj bi se zgodilo po razpadu naše države z nami Slovenci. Samostojne Slovenije ne bi mogli držati, ker smo siromaki in ker nimamo morja. Pograbili bi nas torej Italijani in pa Nemci, vsak pol. In kako bi se nam pod tema dvema državama godilo, pa že lahko sklepamo po tem, kako se godi našim neodrešenim rojakom v obeh teh državah. Tako bi bilo, ko bi Radićevi nazori obveljali. Sicer se nam pa tega ni treba bati, ker po nekaj letih že Radićevske stranke ne bo več.

Da bomo narod poštenjakov.

Narodno svobodo smo Slovenci — žal ne vsi — dosegli, a posledice vojne iz naše srede še niso izginile. Ne le pomilovanja vredni invalidi nosijo na sebi posledice krvave morije, svet je po vojni tudi duševno invaliden. Treznost, pravost, dostojnost in druge kreposti so vsled vojne strašno trpele.

Poleg skrbi za narodno svobodo mora biti ena naših prvih skrbi, da naš narod pravno dvignemo. Ponosni smo, da smo Slovenci in Jugoslovani, a samo ime nam ne sme biti dovolj. Pijanost, razuzdanost in surovost delajo našemu imenu nečast. Le potem bomo lahko nase

ponosni, ako bomo dobri, krepostni ljudje, ako bomo narod pošteni.

Da to dosežemo — k temu lepemu cilju združimo svoje moči!

Na shodu «Svete vojske» proti surovosti, nenravnosti in pijančevanju dne 10. aprila se je sestavil v okrilju «Svete vojske» poseben odbor na нравni prepoved naroda, sestavljen iz pripadnikov raznih strank. Njegova naloga je: izvesti misli, nasvete in predloge, ki so se na shodu sprožili.

Odbor je imel doslej 5 sej. Obrnil se je z ulogami do sledečih oblasti: 1.) Do višjega šolskega sveta z raznimi prošnjami, tihočimi se šolske mladine: glede pouka o alkoholizmu, kajenja, igranja, knjižnic, roditeljskih večerov, surovosti in medsebojne sovražnosti pri mladini. Med drugimi pravi uloga: Naše šole so preveč učilnice, a premalo vzgojevalnice. Višji šolski svet naj sestavi krog pedagogov, ki bodo izdelali načrt za sistematično vzgojo mladine po šolah; naš odbor mu je vedno na razpolago. — 2.) Do deželne vlade v zadevi javne npravnosti, npravstvene policije, plesov, kina, knjižnic, revizije gostiln, kupčije z dekleti, konkubinata. — 3.) Do železniških ravnateljstev s prošnjami, da dovolijo po vseh železniških vozovih nabiti lepake proti surovemu govorjenju, da naj bodo vlaki zvečer razsvetljeni, da naj se pijani ljudje ne puščajo v vlak, da naj ima vsak vlak posebne kupeje za ženske in nekadilce. — 4.) Do višjega deželnega sodišča s prošnjo, da naj se mladoletnim zabrani vstop k porotnim obravnavam, kjer se uče vseh mogočih hudodelstev in da naj se mlada dekleta ne zapirajo skupaj s starimi grešnicami.

Iz teh vlog so nekoliko razvidne smeri in cilji našega odbora. Razširiti želi svoje delo na vso Slovenijo. Stopil je v zvezo tudi z drugimi organizacijami v naši državi, ki imajo iste cilje. Vse sedanje delo je pa šele predpriprava na velik shod, ki bo v jeseni in po katerem se bo začelo delo v polnem obsegu.

Upamo, da bodo vsi pošteni rodoljubi z veseljem pozdravili naše stremljenje. Prosimo in pozivljamo vso slovensko javnost: oblasti, šole, društva in posameznike, da naj naše delo krepko podpirajo. Zeleti bi bilo, da se v posameznih krajih ustanavljajo tozadevni pododbori; en tak pododbor se je že ustanovil. Odbor je hvaležen za vsak dobrohoten mišljaj. Kdor želi sodelovati, naj se prijavi na naslov: «Sveta vojska», Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Odbor za нравni prepoved naroda.

Gledališki odri po deželi.

Mariborski gledališki list «Zrnje» je prinesel sledeči članek o naših malih odrih:

V letošnjem proračunu našega poverjeništa za prosveto je tudi določena mala vsota za naša pokrajinska gledališča. V tem ni mišljeno samo

Celje in Ptuj, ki naj uživata vsak teden gostovanje mariborskega gledališča, ampak tudi Jesenice in Trbovlje, kjer imamo male odre z domačimi diletantskimi igralci. To je v redu. Pravično je, da ne dobivajo podpor samo velika mestna gledališča, ampak tudi mali odri, ki delajo za ljudsko prosveto po deželi. V letošnjem proračunu sta vpoštevana samo dva večja diletanatska odra v dveh naših najbolj industrijalnih krajih, kjer potrebuje delavstvo po svojem dnevnem ali tedenskem trudu primerne zabave. Namen našega prosvetnega poverjeništa pa je podpirati male odre tudi drugod. To nam je razvidno iz «Učit. Tovariša», kjer čitamo v poročilih o zborovanju učiteljskih društev, da je ta zborovanja posetil poverjenik dr. Skaberne in je priporočal učiteljstvu, naj se posveti prosvetnemu delu med ljudstvom in naj po možnosti povsod ustvari malo ljudsko gledališče. To misel našega poverjeništa toplo pozdravljamo in želimo, da bi se uresničila.

Ob istem času je izšel članek v ljubljanski «Domovini», ki istotako priporoča ustanavljanje malih odrov po deželi. Delo bo vzela v roko «Zveza kulturnih društev», ki bo takoj začela izdajati posebno zbirko dobrih ljudskih iger, da preskrbi našim malim odrom primeren repertoar. Priznati moramo, da je ravno pomanjkanje primerne repertoarja onemogočalo razvoj ljudskih gledališč po kmetih. Ker ni bilo primernih iger, se ni igralo nič, ali pa kaka neumnost, kar je bilo ravno mogoče dobiti. Razna društva so se obračala na ljubljansko ali mariborsko gledališče, ki pa je le redko moglo željam ugoditi, ker samo ni imelo tiskanega repertoarja, rokopise pa se nerado posojuje. Poleg tega ni bilo iger, ki bi se dale z uspehom igrati na malih odrih. Dolgo se je že mislilo na to, da bi se izdajala nova «Talijska». Ta načrt je imela že «Zveza dramatičnih društev» pred vojno. «Zveza» pa vsled vojne ni prišla do dela in sedaj misli «Zveza kulturnih društev» vršiti njen program. Gotovo je, da potrebujemo najprej dobrih primernih ljudskih iger za male odre. «Kršč. soc. Zveza» je izdala nekaj iger, toda med njimi je le slaba izbira. Stara «Talijska», ki je izhajala v Gorici, je prinesla nekaj dobrih stvari, ki so tudi razprodane. Marsikaj, kar se je z uspehom igralo pred 30. leti ni več za naš novi čas. Potrebujemo torej novega repertoarja za naš ljudski oder. Brez njega se malo gledališče po deželi ne more razvijati — ako bomo dobili primernih iger se bo igralo marsikje. Zato pozdravljamo misel «Zveze kulturnih društev», ki naj delo pospeši, da dobimo zbirko dobrih iger za mala gledališča.

Drugo vprašanje je vprašanje odrov. To morajo rešiti seveda društva sama. Dober lokal omogočuje dobre uspehe. Naše ljudstvo ljubi gledališče, zato smo prepričani, da se bodo povsod po deželi našli ljudje, ki bodo radi pripo-

mgli z delom, z darovi in denarjem, da dobi vsaj vsak večji kraj svoj oder. Ako bo naše učiteljstvo vzelo stvar resno v roke, ga bodo pri tem domačini povsod podpirali. Mi smo celo tega mnenja, da bi vsaka šola morala imeti svoj oder, kjer bi tu in tam igrala mladina, kjer bi se vršile javne proslave narodnih, oz. državnih praznikov in kjer bi smela tudi prosvetna društva igrati. Šola mora služiti ljudski prosveti, torej ne le mladini, ampak tudi odraslim. Zato bi bilo primerno, da se odri ustvarijo v šolah — kjer pa so društveni lokali, naj se urede tam. To je seveda vedno odvisno od krajevnih razmer in v tem oziru ne smejo društva pričakovati pomoči od drugod. Lep oder je čast in ponos domačega kraja.

Tretje vprašanje je garderoba. Doslej so društva iskala pomoči pri naših gledališčih. Po našem mnenju upravičeno, kajti naša gledališča niso sama sebi namen — ampak morajo podpirati dramatično umetnost povsod. Seveda so mogla gledališča v tem oziru le malokdaj ugoditi — ker niso mogla. Manjkalo je vsega. Zato je treba, da «Zveza kult. društev» s pomočjo ljublj. nar. gledališča ustvari nekako zbirko kostumov, da bo z njimi mogla postreči našim malim odrom. Prosvetno poverjenišvo bo to akcijo rado podpiralo in tako bi se moglo premagati glavne ovire, ki so doslej zadrževale napredk naših malih odrov.

Naša mala mesta naj bi — poleg domačih diletantskih predstav — bila deležna gostovanj naših dveh glavnih gledališč iz Maribora, oz. Ljubljane (ako imajo primerne odre), drugi kraji pa naj si ustvarijo domača gledališča, ki jih bo z repertoarjem in garderobo podpirala «Zveza kult. društev» v Ljubljani. S skupnim delom se more doseči lepih uspehov in poverjenišvo prosvete je zelo dobro razumelo svoj nalogi, da je temu vprašanju posvetilo posebno pozornost. Vabimo vsč, ki se za to zanimajo, da izpregovore o tem.

Vprašanje malih odrov po deželi bi se moralo v vsakem večjem kraju razmotrivati. Tu in tam so naše šole z učenci priredile prav lepe predstave. Manjka nam dobrih igrac, ki bi jih mogli otroci z uspehom igrati. Tudi za te bo treba poskrbeti. Stariši radi posečajo take zabave. Najbolj primerne bi bile naše nar. pravljice, pa tudi razne pesmi Gregorčičeve in Aškerčeve se dajo lepo uprizoriti. Pri tem ljudstvo spozna naše pesnike in njihova dela. Pogosto zadostuje poleg deklamacije živa slika, da se poslušalcem vtisne pesem bolj globoko v spomin.

Dijaki, ki bodo čez mesec dni odšli na počitnice, bi morali v domačem kraju prirediti vsaj eno igro, da prineso s tem domačim ljudem lepe zabave. Naše občine bi morale v svojem krogu podpirati take prireditve in poskrbeti za prostor; sploh bi se morala ravno šola in občina pri tem delu podpirati, dijaštvo pa ima največjo dolžnost, da v domačem kraju vrši prosvetno delo.

Naša mladina bi morala na tem polju združiti svoje moči. Naši fantje in dekleta radi sodelujejo pri takih stvareh, med njimi se najdejo tu in tam jako dobri igralci. Kar bi se med počitnicami začelo, bi se po zimi nadaljevalo. «Zveza kulturnih društev» (Narodni dom) bo skušala podpirati vsako prosvetno delo — zato naj ji pristopijo vsa društva, ki žele od «Zveze» pod-

Dopisi.

Železniki. Pri nas je bila sklenjena med pristaši J. D. S. in S. L. S. kompromisna lista za občinske volitve. Vsaka stranka je imela po osem kandidatov, ki so bili proglašeni za izvoljene. Dne 22. maja, v nedeljo popoldne se je vršila volitev župana in štirih občinskih svetovalec. Od J. D. S. so bili izvoljeni: za župana g. Josip Globočnik in za obč. svetovalec pa gospodje Gabriel Thaler, Jakob Dermota in Karol Dolenc. V odboru so potem še g. Alojz Demšar, Karol Demšar, Ivan Kosem in Ferdinand Šmid. S. L. S. ima v obč. odboru enega obč. svetovalec in sedem odbornikov in sicer g. Ivan Lotrič obč. svetovalec, odborniki pa g. Ivan Noč, župnik, Josip Košmelj, Ivan Šmid, Andrej Kosem, Matevž Tavčar, Pavel Tavčar in Franc Veber. Od novega obč. odbora se obeta trgu dober napredek.

Vodice. Dne 1. maja popoldne nas je zadela grozna nesreča: Toča nam je uničila vse poljske pridelke in nam povzročila nad dva milijona kron škode. Vrtovi, njive in travniki so popolnoma opustošeni, opeka na strehah razbita, gozdovi okleščeni in pota razorana. G. deželni predsednik dr. Baltič se je dne 24. maja popoldne na licu mesta osebno prepričal o nesreči ter tozadevno od krajnega odbora S. K. S. napravljeno vlogo na ministerstvo poljedelstva osebno sprejel in pri tem obljubil, da se bo zavzel tudi sam za od pomoč. Tudi na g. ministra Pucelja smo se obrnili za od pomoč. Upamo, da ne bo brez uspeha. Najbolj prizadete vasi so: Povodje, Vojsko, Vešca, Selo in Golo; manj prizadete pa: Skaručna, Polje, Šinkovturn, Potok, Kosez-Kot, Koseze, Utik in Bukovca. Vse prebivalstvo omenjenih vasi potrebuje nujne pomoči in podpore.

Škofja Loka. Naše klerikalce je pričela boleti glava od skrbi, da bodo mogli skupno s komunisti voditi občinsko upravo. Čas je že, da so prišli v odbor tudi naši ljudje, ki bodo nadzirali delovanje klerikalcev, katerim še vedno šumi po glavi njihovo dosedanje načelo: Kar je tvoje, je moje, kar je pa moje, pa ni tvoje. Znano nam je namreč, da so klerikalci kupovali za malenkostne zneske od občine zemljiške parcele. Znano nam je tudi, da je znani gostilničar, veleposesnik in lesni trgovec Pepe med vojno prav dobro izrabljaj vsako priiiko seveda sebi v prid ter si pri tem nakopičil ogromno premoženje, čeravno ga sedaj ne vidimo na listi med onimi, kate-

Jaz sem že prej razvrstil svoje moštvo tako, da je bilo po možnosti kritično za grmi, drevesi in malimi vršiči, vsled česar smo mogli navale mrgolečih gruč Turkov uspešno z ognjem odbijati. Pa vir, iz katerega so Turki svojo moč zajemali, je bil neizčrpen. Še celo ure pozneje, ko se je bitka začela, so prihajale nove tolpe raz brd in slemen gora.

Turki so vzlic smrtonosnemu ognju zavzemali bolj blizu ležeče pozicije. Niso se menili za grmade svojih padlih. Kadar gre za vero, je Turrek junak, ki ga mu ni para. In, ali ni v naših sovražnikih tekla srbska kri? Druga vera jih je naredila za sovražnike proti svojemu lastnemu rodu. —

«Ala il ala! Za vero Mohameda!» je donelo tako blizu iz tisočerihih krepkih grl.

Število mrtvecev in ranjencev močete je rastlo — slednji niso hoteli zapustiti svojih mest, dokler so lahko streljali. Prav težko ranjene smo spravili v zavetje na drugi strani griča pod cerkvico.

LISTEK.

ALEKSANDER TOMAN:

S Petrom Karadjordjevičem v Bosni.

(Konec.)

Naš poveljnik, Peter Karadjordjevič, je razvrstil svoje čete po hribu.

Položaj je bil tak: podolgasti hrib, kakih 150 metrov visok in sem ter tja z goščavo obraščen, je bil v naših rokah in je dal dobro priliko, se braniti in ga držati v slučaju, če bi mi imeli kako rezervo.

Pa to ni bilo in tako je bilo tudi vse drugo proti nam. Pred nami se je razprostirala precej široka dolina, tudi sem ter tja pogozdena in z grmi zaraščena, kar je dajalo sovražniku veliko prednost. V tej dolini je postalo naenkrat vse živo. Bažibozuki, sploh vsi Turki iz okolice, mladi in stari, so prihitali, da nas ugonobijo. Od jugovzhoda se je bližala turška konjenica.

»Ala il ala za vero Mohameda!« Ta krik se je razlegal raz gora in hribovja, raz dolin in gozdov.

Obdajalo nas je peklo okoli in okoli in le stik našega hriba s Kozarovo planino nam je dajal pičlo nado, da odnesemo vsaj nekateri žive glave.

Ako bi postopali Turki mirno in razsodno in nekoliko po vojaških načelih, bi od nas nihče več ne bil videl svojega doma. Tako pa so drli in jurišali v velikih gručah kakor besni in brez vsakega reda proti nam.

Turki so nosili s seboj rdeče zastave s polumesecem na vrhu. Okoli teh zastav se je nabralo po več sto Turkov, ki so kot obsedeni prodirali v popolnem neredu proti nam. Ko je pa padel zastavonoša, so se obrnili in zbežali. Na mestu pa so pustili cele kupe mrtvih in ranjenih. Pa to jih je le za kratek čas preplašilo; vedno znova so se zbrali ter so ponovili jurišanje.

Dub, ki je vladal v naših četah, duh maščevanja in osvete, ki je razjedal duše naših vstašev, je bil ska-

la, na katerih so se valovi turškega fanatizma razprševali.

Peter Karadjordjevič, naš vojvoda, je mirno in hladnokrvno dajal povelja in navodila nam četovodjam. Poznalo se mu ni nič, da bi ga naš kritičen položaj kaj vznemirjal.

Stal sem z njim blizu lesene cerkvice, krogle so začele prav vsiljivo frčati mimo naših ušes. Rekel sem mu: «Stopimo za cerkvico, tu postaja pregorko». Pogledal me je nekako začudeno in mi rekel smehljaje: «Ako se bojiš, hajdi za cerkev!» Razume se, da nisem tega storil.

Muzika, katero so frčeče krogle svirale, je bila prva te vrste, katero sem jaz slišal. On, naš poveljnik, je bil nanjo že navajen, ker se je udeležil kot kapetan francosko-nemške vojne in je bil tudi za hrabrostno vedenje odlikovan.

Na levi strani, proti sredini naše pozicije, se je napad Turkov posebno poostrial, zato je Peter odšel na to točko. Predno je odšel, mi je ukazal: «Ti drži tu na skrajnem desnem križu svojo pozicijo, ne umakni se, dokler ti ne dam povelja».

rim se je predpisal vojno-dobičarski davki! Kako to, da davčna oblast ni posegla po tem vojnem dobičkarju? Morda kako priporočilo bivšega okrajnega glavarja, ki je bil Pepetov največji prijatelj. Zlat križec s krono na traku hrabrostne svetinje za velike zasluge bivši Avstriji, podarjen ob velikanski pojedini, med tem ko je drugo ljudstvo stradalo, to ni malenkost! Tudi vojna je temu človeku dobro došla! Zato se pa v njegovi gostilni še vedno čuje zabavljanje proti Srbom. In danes se ta političen kameleon smeje vsem onim, katerim se je naložilo ogromno davčno breme, dočim je on z vso svojo zlahtno in drugimi klerikalnimi mogotci prost vojno-dobičarskega davka. Po njegovi zaslugi je dr. Sušteršič še danes časten član našega mesta. Ko so nas avstrijske oblasti preganjale radi protidržavnih idej, kot župan ni ganil z mezinem komurkoli v dobro. Značilno pri predpisovanju vojnodobičarskega davka je dejstvo, da se je isti predpisal samo enemu klerikaleu. Zahtevamo odločno, da davčna oblast pri odmerjanju davkov nastopa pravičneje, to je, da ugotovi vojni dobiček potom svojih uradnih ljudi in ne potom klerikalnih zaupnikov, ki so iz strankarske zagrizenosti vse preje, kot dobri državljani. K občinskim volitvam so klerikalci spravili vse, «kar leze ino gre». Glavni agitacijski lokal je bila glavna trafika, od kjer so izhajala nadaljna povelja. Tu je sedel kaplan in pošiljal svoja «laufpurša», kapucinskega in nunskega mežnarja, lovit naokrog svoje izgubljene ovce. Vsi misijonarji, prižnice in spovednice pa klerikalcem vendarle niso dali zaželjenega uspeha. S pomočjo komunistov so dosegli malenkostno večino nad JDS, sicer bi jih zadel poraz, kakršnega so doživeli drugod. Po svoji stari navadi so se začeli sedaj klerikalci pripravljati na volitev župana. Na najgnusnejši način skušajo potom intrigantstva zanesti v napredne vrste razdor, ki se jim pa ne bo posečil, četudi v svoji mogočnosti obljubujejo, da bodo napravili Feško-vega Poldeta za župana. Mi smo tudi zadovoljni z njim, samo tega ne verjamemo, da bi mu županski stolec nosil take dobičke kot jih je nosil Pepetu!

Dobrova pri Ljubljani. V nedeljo, 22. maja je bila na Dobrovi volitev župana. Občina ima 24 odbornikov, 12 je naprednih, 12 klerikalnih. Dosedaj je bila občina klerikalna trdnjava. Pri volitvi župana je prišlo do žrebanja, žreb je odločil v prid naprednemu kandidatu Stanku Vrhovcu, ki je demokrat; za prvega svetovalca je bil izžreban tudi demokrat Jernej Glavič. Večina svetovalcev je naprednih. Klerikalce je sreča popolnoma zapustila. Županska volitev je čisto potrla znane župnika na Dobrovi Hauptmanna, ki je prišel iz Starega trga pri Ložu. Stavil je bil, da bodo klerikalci dobili pri občinskih volitvah 40 glasov več, nego nasprotniki. Zgubil je stavo, plačal 400 K, sedaj je pa moral še doživeti izvolitev naprednega župana na Dobrovi.

Boj je trajal že več ur in potek njegov ni obetal nič dobrega za nas. Začel sem uvidevati, da postaja naš položaj vedno težavnejši. Pošljem orđonanca do princa s poročilom, da se Turki vedno bolj bližajo, da imam že več kot polovico mrtvih in ranjenih in da se morem le še kratek čas držati. Nestrpno čakam, da se vrne. Ni ga bilo. Pošljem drugega sela — tudi tega ni bilo nazaj. Zdaj je po nami — naš vojvoda nam ne more pomagati, najbrž je sam v veliki stiski, morebiti odrezan od moje čete, in moja poslanca ga niti dosegla nista.

Za gručami Tukrov je v lepih ovinkih krožila turška regularna konjenica, kakor da se pripravljala za slednji udarec na nas.

V moji bližini je zakričal eden mojega moštva. Zadet je bil v kost pod kolenom. Jaz ga s pomočjo enega drugega moža spravim na varno za cerkvico, kjer so ležali drugi ranjenci. Zamudil sem se kake tri minute. Ko sem dospel na vrh, sem hitro prijel revolver ter ga sprožil na turške jezdece, ki je v skoku z dvignje-

Škofja Loka. Neznosne razmere vlada-jo v tukajšnjem uršulinskem samostanu. Deklice od sokolskega narašaja se šikanirajo od nun-učiteljic na vse mogoče načine. Ne zadostuje tem avstrofilskim zagrizenkam, da na docela krivičen način dajejo učenkam radi naprednosti njihovih starišev slab red v pravosti, straše jih tudi med šolskim poukom s hudičem in peklom. Na prav srednjeveški način pritiskajo na učenke, da jim te priznavajo prestopke, katerih nikdar niso zakrivile. Pretekli teden se je zgodil sličen slučaj v 4. razredu. Hčerka nekega tukajšnjega lesnega trgovca se je od strahu zgrudila v klop, ko jo je nuna na jezuitski način iz španske inkvizicije hotela prisiliti na priznanje. Dovoljujemo si staviti na višji šolski svet vljudo vprašanje: 1.) Je-li le-temu znano sistematično hujskanje škofjeloških uršulink proti sokolstvu in 2.) je-li pripravljeno, ukreniti potrebno, da bodo naši otroci v bodoče varni pred nasilstvi nun-učiteljic.

Politični pregled.

Ljubljanska deželna vlada se je te dni spopelnila z zastopniki samostojne kmetijske stranke, tako, da je sedaj sestavljena deželna vlada za Slovenijo iz

demokratov in samostojnih kmetov,

niso pa zastopani v njej klerikalci, ki so dolgo gospodovali pri nas neomejeno in so že mislili, da je ni sile na svetu, ki bi jim mogla iztrgati oblast iz rok. Demokrati in samostojni kmetje sicer niso ena stranka, ampak skupno delo ne bo težko, ker ako se moreta nahajati obe stranki v osrednji vladi v Beogradu, jima bo mogoče skupno delo tudi v deželni vladi.

V osrednji vladi so tudi na dnevnem redu znatne spremembe. Vojni minister general Jovanović je umrl in na njegovo mesto je prišel general Hadžić; minister notranjih zadev Drašković je odšel na daljši dopust in nadomešča ga prosvetni minister Pribičević. Sedaj je pa na vrsti

ostavka ministra prometa

dr. V. Jankovića, proti kateremu je nastal očiten odpor v njegovi lastni, radikalni stranki, ker se mu očitajo razne nepravilnosti.

Veselo znamenje na okrepitev naše države na zunaj je dejstvo, da se morda že v par dnevih podpiše

zveza naše države z Rumunijo,

ki stopi na ta način popolnoma v malo antanto, ki sta jo do sedaj sestavljali samo naša država in Češkoslovaška. Z vstopom Rumunije v malo antanto bo ta močno okrepljena in bo lahko

no sabljo drl proti meni. Nato sem skočil v prepad, ki je mejil na grič. Kako sem frčal po zraku, tega ne vem, in šele, ko sem telebnil na močvirnato zemljo pod pečino, sem se zavedel.

Vedel sem, da cimitari (krive sablje) turških jezdecov mesarijo med ostalimi mojimi vstaši, med ranjenci za cerkvico, da je vsaka obramba nemogoča. Municija je pošla in ostala peščica je utrujena. Divji krik «ala il alah» je zadonel zmagovito raz griča — moje čete je bilo konec.

Cele tri dni in noči sem blodil in taval po gozdih in hribih, predno se mi je posrečilo priti zopet čez avstrijsko mejo na varno.

Pajdaši moji so me v novem taboru na avstrijskih tleh pozdravili kot od mrtvih ostalega. Nihče ni pričakoval, da še pridem kdaj živ. Pravili so mi, da so jih pri umiku iz turške zemlje avstro-ogrski huzarji napadli s sabljami.

Naše zgube so bile jako velike, pa pokazali smo Turkom in celemu svetu, da se znamo na odprtem polju

služila svoji nalogi: ohraniti miru. Mi imamo za sosede nemirne Bolgare in Madžare in naloga male antante je v prvi vrsti ta, da se drži te sosede mirno v njihovih mejah. Dobro li bilo, ko bi v to zvezo vstopila še Poljska, da bi se nove države v srednji Evropi, ozko zvezane medsebojno, lahko postavile popolnoma na lastne noge. Prej ali slej bo do tega tudi prišlo, velik korak naprej k temu cilju bo pa še storjen z jugoslovansko-češkoslovaško-rumunsko zvezo.

Naša pogajanja na sklepanju trgovinske pogodbe z Italijo se nahajajo še vedno

na mrtvi točki,

ker zahtevajo Italijani od nas še vedno stvari, v katere mi ne moremo privoliti. Posebno radi bi nam Italijani odvzeli pristanišče Baroš pri Reki, ki je pa po rapalski pogodbi priznana nam in mi v nobenem slučaju ne maramo odstopiti od naših pravic. Pogajanja z Italijo se bodo še dolgo zavlačevala in kdo ve kdaj se sklene kaka pogodba, po kateri bi stopile obe državi v bolj prijazne medsebojne odnose. Krivda na tem ne leži na nas, temveč na Italijanih, ki mislijo, da je Jugoslavija samo zato na svetu, da bi jo oni izkoriščali. Italijani se bodo pri tem vračunali, ker naša država se ne bo dala izkoriščati po nikomur in ostane rajše brez trgovinske pogodbe z Italijo, kakor da bi imeli Italijani od nje samo velike koristi, mi pa škodo.

Tudi z Avstrijo imamo večne križe in težave, ker v tej državi nobene pravde vlade ni, ki bi odločevala. Sedaj imamo s to našo severno sosedo

železniški spor,

ker njena vlada nima toliko moči, da bi uveljavila pogodbo o obmejnem železniškem prometu, ki je bila sklenjena pred kratkim. Po tej pogodbi bi lahko vozili naši vlaki iz Maribora v Ljutomer deloma — od Špilj do Radgone — po avstrijskem ozemlju, zato bi pa lahko vozili avstrijski vlaki iz Gradeca v Celovec deloma po našem ozemlju. Avstrijski prebivalci ob progi Špilje—Radgona pa pravijo, da ne bodo pustili naših vlakov po tej progi voziti in avstrijska vlada nima nobene moči, da bi napravila red. Seveda, ako naši vlaki ne bodo mogli voziti na progi Špilje—Radgona, potem tudi avstrijski vlaki ne bodo smeli voziti po našem ozemlju v Celovec in Avstriji, bodo imeli večjo škodo kot mi. Sicer je pa to postopanje obmejnih avstrijskih Nemcev naravnost smešno in prišel bo čas, ko se bodo oni kesali zato!

Beleške.

b Prva seja razširjene deželne vlade za Slovenijo. Prva seja deželne vlade po imenovanju novih poverjenikov samostojne kmetijske stranke Demšarja, Dob-

boriti in naj bo število naših sovražnikov še tako veliko. Svet je videl, da bosanski vstaši pod Petrom Karadjordjevićem tvorijo silo, katero morejo diplomatje vseh držav vpoštevati. Čeravno smo se morali umakniti, smo moralno vendar — le mi zmagali. Naš pohod v Bosno je dal celemu ostanku nov pogon in novo moč.

Drugo noč, ko sem dospel v novi tabor, smo dobili več tisoč pušk in veliko množino nabojev. Avstrijci so to izvedeli, ker so nekoliko časa po sprejemu orožja vdrli madžarski vojski v naš tabor in le s silo smo se nekateri na konjih rešili ujetništva. Med temi je bil tudi Peter Karadjordjević, naš poveljnik.

Zbrali smo si drug kraj, da zberemo novo moč za nadaljevanje boja za «krist častni in svobodo zlato», kar je že takrat pomenilo: za ujedinjeno Jugoslavijo!

V predstojećem popisu sem se dotaknil le enega iz množine slučajev, v katerih je takratni poveljnik Petar Karadjordjević poveljeval svojim če-

nika in Jamnika se je, vršila dne 30. maja. Predsednik deželne vlade dr. Baltič je ob otvoritvi seje nove poverjenike iskreno pozdravil in izrazil nado, da bo rodilo delo v vladi najboljše sadove za prospeh naše domovine.

b Pašičeva vlada namerava podati ostavko takoj po sprejetju ustave in ko bo regent prisegel na novo ustavo. Tej vladi bo najbrže sledila vlada, h kateri bo pritegnjeno čim več strank.

b Osvobojenje koroških bratov je že bližje uresničenju. Vrhovni svet že razpravlja o tem. Tudi avstrijska vlada je že začela verovati, da to ni tako izključeno. Ako se izreče cela Avstrija za priklonitev k Nemčiji, nas ne bo nihče več oviral, da zasedemo Koroško. — Kakor se poroča z Dunaja, so imeli zastopniki male antante te dni posvetovanja radi skupnega nastopa Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije v slučaju, da bi se gibanje za priklonitev Avstrije k Nemčiji nadaljevalo. Nemški listi poročajo k temu, da bosta velika in mala antanta izročili Avstriji ultimatum, v katerem se bo Avstriji zagrozilo, da bodo v slučaju, da se na Štajerskem izvrši ljudsko glasovanje za priklonitev k Nemčiji, izvedene ostre mere proti Avstriji. Jugoslavija bi v tem slučaju dobila mandat, da zasede vso Koroško in Štajersko.

b Glasovanje na Solnograškem za priklonitev k Nemčiji. Te dni se je vršilo na Solnograškem ljudsko glasovanje za priklonitev k Nemčiji. Od okoli 68 tisoč glasov jih je bilo okoli 67 tisoč za priklonitev. Takšno ljudsko glasovanje se bo vršilo v kratkem tudi na Štajerskem. Naj se le izreče cela Avstrija za priklonitev k Nemčiji. Tisti trenutek, ko se to zgodi, bodo naše čete zasedle Koroško.

b Vprašanje Baroša in Koroške. Italijanska vlada izjavlja, da ni stavila predloga, da bi Jugoslavija prepustila Reki luko Baroš in da bi zato Italija podpirala naše zahteve po Koroški.

b Četrta obletnica majniške deklaracije. 30. maja so potekla štiri leta, kar so slovenski in hrvatski poslanci v bivšem dunajskem parlamentu podali izjavo, ki je znana pod imenom majniške deklaracije. V tej izjavi so zahtevali združitve vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev — seveda so morali reči, da zahtevajo združitve vseh treh plemen pod habsburškim žezlom, kajti ko bi zahtevali že takrat samostojno Jugoslavijo, bi jih zaprl in nas bi začeli zopet tako preganjati, kakor v početku vojne l. 1914.

b Slovenski in hrvatski separatisti nam povsod škodujejo. Italijanska vlada je izdala o poteku trgovinskih pogajanj v Beogradu poročilo, v katerem izraža nado, da se bodo pogajanja zaključila za Italijo ugodno radi pojavov hrvatskega in slovenskega separatizma. To se pravi, da Italijani upajo, da bo naša vlada popustljivejša, ker je preslaba vsled te-

sta tek in sv. tega čtovanja v Bosni. V tej bitki je imel največ zbranih vstašev in nikoli prej ali slej tekom vstanka niso Turki vtrpeli tako ogromnih zgub kakor v tej bitki. Seveda so bile tudi naše izgube primeroma velikanske. Pa v tem času je bilo absolutno treba nekaj odločnega storiti in se nikakih žrtev strahiti. Avstro-ogrška vlada je, Turke začela očitno — da celo na turškem ozemlju — z orožjem podpirati. Druge velesile se pa glede vstanka niso nič brigale, in se je bilo bati, da se vstaja zaduši in da cela zadeva zaspí. V tem slučaju bi krščansko prebivalstvo v Bosni in Hercegovini do nedoglednih časov trpelo v sužnosti.

Na vsaki način je bilo treba vstajo vzdržati do časa, da se velesile prebude in da kaj ukrenejo. In to je vstaja dosegla: Srbija in Rusija sta stopili v akcijo. Nato je prišlo postopno razmerje med Srbijo in Avstrijo zaradi Bosne in Hercegovine, sledila je svetovna vojna, katera nam je dala SHS — našo Jugoslavijo!

žavnega notranjega položaja, kate-
rega povzročitelji so razni separa-
tisti, federalisti, avtonomisti in drugi,
ki so proti enotnosti in moči države.
Torej od gonje proti enotnosti drža-
ve naših klerikalcev, radičevcev in
drugih si obetajo koristi naši najhuj-
ši sovražniki Italijani.

b Kancelparagraf sprejet z veliko večino. Te dni je bil v ustavotvorni skupščini z veliko večino sprejet kancelparagraf, ki prepoveduje izrabljanje cerkve v politične svrhe. Zanj so glasovali demokratje, večina radikalcev, samostojni kmetje, srbski zemljoradniki, muslimani, narodna socijalista, proti pa so bili pravzaprav le klerikalci, par radikalcev in komunisti. Tudi socijalisti so glasovali proti, toda le radi tega, ker hočejo še več, kakor kancelparagraf, t. j. sploh ločitev cerkve od države.

b Pravoslavni duhovniki pa niso proti kancelparagrafu. Te dni je bil v ustavotvorni skupščini prečitan sklep udruženja pravoslavne duhovščine glede kancelparagrafa. Srbsko pravoslavno duhovništvo z vso odločnostjo zahteva, da pride v ustavo tudi člen, ki prepoveduje vsako izrabljanje cerkve v kakršnekoli politične namene.

b Velika blamaža klerikalnega poslanca Roškarja. V soboto je v ustavotvorni skupščini govoril tudi klerikalni poslanec Roškar. Govoril je proti osemurnemu delavniku ter zahteval, naj se dela 16 ur na dan. Medtem so napredni poslanci iskali klerikalca dr. Gosarja, ki je dan poprej govoril popolnoma drugače kot njegov bratec Roškar. Dr. Gosar je razvijal svoj program kot kak boljše. Roškar se je v svojem govoru izjavil nadalje tudi proti agrarni reformi, češ da je boljše, da so velika graščinska posestva skupaj, ker se na velikih posestvih zemlja bolj izrablja. Ko je govoril nekaj o policijskem režimu, so ga socialni demokrati opozorili na bivšo Brejčevovo deželno vladu, zlasti na streljanje na Zaloški cesti v Ljubljani in na policijske odredbe, ki jih je izdal dr. Brejč. Roškar je napadel seveda tudi ministra za kmetijstvo Pucelja, ki ga je pri splošnem smehu vprašal, kako je on Roškar, kmetijstvo reševal, ko je bil sam minister. Tudi proti davkom se je Roškar pritoževal, pa je kmalu utihnil, ko so mu dopovedali, da so davki, ki se sedaj pobirajo, podpisani tudi od dr. Korošca v imenu klerikalne stranke. Dr. Korošec, ki je Roškarjevo polomijo videl, je bil od sramu ves rdeč. Zakaj pa pustijo Roškarju govoriti?

b Poraz radičevcev pri volitvah v hrvatsko gospodarsko društvo. Dne 30. maja na zborovanju hrvatskega gospodarskega društva (podobno slovenski Kmetijski družbi), so hoteli radičevci na vsak način dobiti to društvo v roke. Za zborovanje je vladalo velikansko zanimanje in so bile temu primerne tudi priprave na obeh straneh. Radičevci so šli v boj z devizo: Mi moramo osvojiti to važno gospodarsko društvo, kajti sicer bo narod rekel: Kako bo Radič osvojil državo, ako ne more prodreti niti v gospodarskem društvu. Pri glasovanju je bil izvoljen dosedanji odbor z 906 proti 358 glasovom, ki jih je dobila Radičevska kandidatska lista.

b Nov parlamentarni klub. Dr. Trumbić je osnoval klub neopredeljenih poslancev, h kateremu so se priključili že dr. Ivanič, ki je izstopil iz radikalnega kluba, neki neodvisen črnogorski poslanec ter slovenska narodna socijalista Deržić in Brandner.

b Volitve na Koroškem. Dne 19. junija se vršijo na Koroškem volitve v koroški deželni zbor in v avstrijsko narodno skupščino. Koroška je razdeljena na volitve v deželni zbor v 2 volilna okraja: Zgor. Koroška (pol. okraj Beljak, Spital in Šmohor) ter Spodnja Koroška (pol. okraj okolica Celovec, Št. Vid, Velikovec in Volšperk). Na prvi odpade 16, na drugi 26 deželnih poslancev. Za volitve v narodno skupščino je cela Koroška en volilni okraj, ki voli 9 poslancev. Koroški Slovenci se na volitve pridno pripravljajo.

b Iz klerikalne stranke na Hrvatskem je stopil vodja klerikalcev v Slavoniji dr. Neubauer, podžupan v Osijeku, ker mu ne ugaja klerikalna politika in nastop klerikalcev v ustavotvorni skupščini. Slabo mora biti v hiši, kjer se podirajo stebri.

b Fašisti so se ločili v dve stranki. Italijanski fašisti, t. j. bojovníki za domovino, so se razdelili v dve struji, v republikansko in monarhistično stranko. Mussolini, dosedanji vodja fašistov, je tudi republikanec.

b Generalni civilni komisar za Julijsko Benečijo (zasedeno ozemlje) je od italijanske vlade odpoklican, ker se je izkazal nesposoben. Mogoče bo pod njegovim naslednikom za Jugoslovane v zasedenem ozemlju boljše.

Gospodarstvo.

— Presajanje tobačnih rastlin. Presajanje tobačnih sadik se vrši od početka maja dalje do srede junija. V skrajni sili more se to izvršiti celo v drugi polovici meseca junija. Sadike morajo imeti 6 do 8 listov pri presajanju. starejše sadike z odrevenelim stebrom niso za presajanje sposobne, ker se potem po presadu slabo razvijajo. Stebelca sadik morajo biti še mehka, tako da se, ako se stisne stebelce s palcem in kazalcem, more isto brez posebnega odpora streti (pretisniti). Kako je presajati, razvidno je iz navodila na zadnji strani licence, ki jo je prejel vsak opravičeni sadilec tobaka. Ker tobačni posevi pri posameznih sadilcih radi neprimernih leh (gredic) vsled suše in pozneje trajajoče moče letos niso povsodi uspeli, treba je, da si sadilci, ki nimajo lastnih sadik, poskrbe te iz rezerv. Rezerve sadik so: 1. V Ptuju pri monopolnem uradu in Mariboru na vinarski in sadjarski šoli za sadilce tobaka v okrajih: Ljutomer, Gornja Radgona, Maribor, Slov. Bistrica, St. Lenart, Ptuj, Ormož, Rogatec, Prekmurje. 2. Na državni kmetijski šoli v Št. Jurju za okraje: Celje, Laško, Šmarje pri Jelšah, Vranksi, Brežice, Sevnica. 3. Na državni kmetijski šoli v Novem mestu (Grmu) dobijo tobačne sadike sadilci v okrajih: Krško, Mokronog, Novo mesto, Črnomelj, Sadike v teh posevih so vobče, zlasti pa v Št. Jurju, krepko razvite. Oni sadilci tobaka, ki nimajo iz lastnih posevov sadik, naj prej ko mogoče pohite v omenjene šole ter se izkažejo z licenco, da morejo dobiti sadik in da se njihova imena približejo. Nasprotno pa oni, ki imajo zaostali sadik v lastnih razsadnikih, naj te posade. Ker se pri razsajenih sadikah utegne nekaj raslin posušiti, treba za ta slučaj imeti primerno število rastlin za ta primer rezerviranih.

— Podaljšanje delovnega časa v industrijskih in obrtnih podjetjih. Ker se tolmači zadnja uredba o delovnem času napačno, opozarja ministrstvo za socialno politiko na sledeče: Delovni čas v industrijskih, obrtnih, rudarskih, trgovinskih in prometnih podjetjih, ki zaposlujejo več, nego pet delavcev, ali, ki obratujejo z elementarno silo, ostane še nadalje omejen na 8 ur dnevno. podaljšati se more le izjemoma na 10 ur, a tudi to največ trikrat po štiri tedne v istem koledarskem letu. Delo za deveto in deseto uro se mora plačati v vsakem slučaju najmanj 50 odstotkov višje, nego delovne ure navadnega delovnega časa. V manjših obratih pa, kjer se ne uporablja elementarna, t. j. parna, vodna, električna in druga sila ter ni zaposlenih več, nego pet delavcev, se more dovoliti podaljšanje delovnega časa na 10 ur dnevno, na poljubno dobo, če je potreba, in če ostane obrat kot manjši obrat. V smislu uredbe se smatra za delavca tudi vajenec in

volonter, ne glede na to, če prejema kako plačo ali ne. Dovoljenje za podaljšanje delovnega časa izdajajo pristojna obrtna nadzorništva za svoje okrožje (obratno nadzorništvo v Ljubljani, v Celju in Mariboru) in sicer na prošnjo podjetnika, če je potreba za podaljšanje dokazana. Vloge in rešitve glede podaljšanja delovnega časa so proste kolkovine. Samolastno podaljšanje delovnega časa se kaznuje z denarno kaznijo od 10 do 500 dinarjev. Delo nad osem ur se mora pa tudi v tem slučaju plačati 50 odstotkov višje, nego navadne delovne ure. Za mladinske delavce do izpolnjenega 16. leta velja še predpis, da ne smejo delati več, nego osem ur dnevno.

— Novo državno posojilo. V finančnem ministrstvu v Beogradu se je vršila minuli petek zaključna seja glede državnega posojila. Seje so se udeležili zastopniki vseh skupin denarnih zavodov. Glavni pogoji, pod katerimi je podpisano državno posojilo v znesku 500 milijonov dinarjev, so sledeči: Posojilo prevzamejo denarni zavodi tako, da se državi ni treba brigati za podpisovanje od strani privatnikov. Denarni zavodi morajo skupno izplačati državni blagajni 500 milijonov dinarjev in sicer slovenski denarni zavodi 75 milijonov, hrvatski 285 milijonov, srbski 75 milijonov, vojvodinski in dalmašinski 25 milijonov in bosenski denarni zavodi 40 milijonov dinarjev. Posojilo se je razdelilo po razmerju vlog in delniške glavnice posameznih skupin denarnih zavodov. Državno posojilo se glasi na 40 let in se bo obrestovalo po 7 %.

— Enoten obrtni zakon. Minister trgovine in industrije je sklenil, da se izda enoten obrtni zakon za celo kraljevino. V kratkem bo sklicano posvetovanje strokovnjakov in obrtnih organizacij cele države, katerim se izroči v presojo načrt novega zakona. Posvetovanje se bo vršilo v Zagrebu.

— Premovanje konj na Gorenjskem. Konjerejski odsek I Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani priredi z ozirrom na oddajo konj (kobil in žrebet) v planine premovanje na Gorenjskem že v prvi polovici junija in sicer: 11. junija ob 10. uri dopoldne v Bohinjski Bistrici, 12. junija ob 9. uri dop. v Lescah, 13. junija ob 9. uri dop. v Kranju. Premovali se bodo kot običajno konji v sledečih skupinah: 1.) žrebetne kobile, 2.) dve in triletné kobile, 3.) enoletne in dveletne žrebice ter 4.) eno in dveletni žrebčki. — Premovanja se vrše le za konje mrzlokrvne (noriške) pasme. — Kobile in dveletne žrebice ter žrebce je brez izjeme prignati k premovanju na uzdah z žvalami, za enoletne žrebce zadostuje dober povodec. Za vsakega konja, ki se prižene na kraj premovanja, je prinesiti s seboj živinski potni list. Dogovorno s konjerejskim odsekom II se bodo premovali brezpogojno le konji, ki so last članov konjerejskega odseka, nečlani plačajo za prigon dvojno, za leto 1922. določeno članarino, t. j. 5 dinarjev. — Načelno se premujejo le konji, za katere more lastnik s spuščalnimi listinami dokazati pokoljenje. Izjemoma se bodo pa premovale tudi plemenske kobile, ki so jih kupili lastniki od vojaških oblasti, toda le tedaj, če lastnik s potrdilom županstva ali uradnega živinozdravnika dokaže, da se nahaja kobila v njegovi lasti že najmanj dve leti. Ostala premovanja se vrše v mesecu juliju t. l. Natančen spored se objavi pravočasno v «Kmetovalcu» in «Konjereju».

— Uvoz soli v našo državo bo začasno prepovedan. Vlada namerava prepovedati meseca junija uvoz soli, ker imamo v državi dovolj soli za vse leto. Da ne bi cene soli poskočile, bodo predpisane normalne cene, dokler trgovci vse soli ne razprodajo.

— Pogajanja med našo državo in Italijo za trgovinsko pogodbo so se 28. maja zopet pričela.

— Zakaj ne moremo izvažati naših vin v Čehoslovaško. Na Češkem stanejo 10

odstotna domača in tuja vina liter okoli 14 češkoslovaških kron, dočim bi prišla naša vina z vsemi stroški na Češkem na okoli 16 in pol češkoslovaške krone. Razume se potem, da uvažajo Čehi vina rajše iz drugih držav, kjer ga dobijo cenejše. Ker pridelamo pri nas več vina, nego ga doma potrebujemo, bomo morali na vsak način gledati na to, da preostanek spravimo v inozemstvu v denar, in to pa bomo mogli doseči le, ako bomo v cenah popustili, kajti države, ki uvažajo vino, ga bodo iskale tam, kjer ga dobijo po zmernih cenah.

— Cene prasičev v Mariboru. Na semem 27. maja v Mariboru je bilo pri-
gnanih 198 prasičev. Cene so bile sledeče: plemenske svinje za kg žive teže 28 do 30 K, polpitane 30 do 32 K, mladi 6 do 8 tednov stari prasiči 200 do 480 K, jesenski 600 do 1100 K.

— Monopol soli v naši državi. Monopolska uprava v Beogradu je sklenila, da vzame država v svoje roke proizvodnjo, uvoz in prodajo soli. Ako se ne bo pridelalo doma dovolj soli, bo le država skrbelo za to, da jo dobimo iz drugih držav.

Žitne cene padajo. Po nekaterih krajih sicer prodajalci žita nikakor ne popustijo v cenah, po drugih pa se zopet opaža precejšnje popuščanje. Tako so se v zadnjem času zelo znižale žitne cene v Zenti (Vojvodina). Popustiti v cenah pa bodo morali končno povsod, ako bodo hoteli prodati žito doma in zlasti v inozemstvo, ki ne mara našega žita, ker ga dobi od drugod veliko cenejše.

— Nemški konji na račun vojne odškodnine. Te dni bo izročila Nemčija v Solnogradu naši komisiji 9667 konj.

Novosti.

* Posamezne številke »Domovine« se bodo odslej radi pomanjkanja pet parskih (20 vinarskega) drobiža prodajale po 1 K 20 vin. (t. j. 30 par).

* »Svetovna vojna« je danes izostala radi tehničnih ovir. V prihodnji številki se zopet nadaljuje.

* Naš regent se poroči. Iz Beograda prihaja poročilo, da je takoj po sprejetju ustave v narodni skupščini pričakovati zaroko prestolonaslednika regenta Aleksandra z neko bourbonsko princezino. Poroča se bo izvršila, ko bo dograjen novi dvor.

* Ministrski predsednik Pašić name-rava priti na Gorenjsko na nočitnice. Bržkone se bo nastanil na Bledu. Minister prosvete Pribičević pride tudi na Bled, kjer je že najel stanovanje za sebe in svojo rodbino. Ravno tako pride na Gorenjsko minister notranjih zadev dr. Drašković, ki se bo nastanil najbrž v Bohinju.

* Predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Baltič je pomaknjen v tretji činovni razred.

* Sprejemni dnevi pri predsedniku deželne vlade za Slovenijo dr. Baltiču so za privatne stranke od sedaj samo vsak pondeljek in sredo od 10. ure dopoldne do 2. ure popoldne.

* Državno ime se ne sme pačiti. Na eni zadnjih sej ministrskega sveta se je razpravljalo o tem, kako nekateri naši protidržavni listi pačijo ime naše države. Vsi! tega se je sklenilo da se bo proti tem listom postopalo z vso strogostjo.

* Imenovanje višjih šolskih nadzornikov za Slovenijo. Za višja šolska nadzornika v Sloveniji sta imenovana definitivno: začasni višji šolski nadzornik Poljanec in ravnatelj novomeške gimnazije Wester.

* Minister za kmetijstvo Pucelj se je mudil pred kratkim v Skoplju, kjer je posetil kmetijsko šolo in državni sadovnjak.

* Pogreb Sokola — avstrijske žrtve. V nedeljo se je vršil v Radovljici slovesen pogreb zemskih ostankov Sokola-mučenika Boštjana Olipa, ki je bil leta 1918. za časa stare Avstrije kot protiavstrijski upornik ustreljen v Murau na Štajerskem. Radov-

ljica se je pri tej priliki odela s črnimi zastavami in pripravila vse, da čim dostojneje spremi svojega rojaka - mučenika na zadnji poti. Krsta je bila razstavljena v Gasilskem domu, odkoder se je vršil sprevod, ki se ga je udeležilo nad 2000 oseb. Na čelu sprevoda so korakali Sokoli. Sledila je gorenjska gasilska župa z zastavami, zveza gorenjskih pevskih društev z zastavo, deputacija dobrovoljcev in častna sokolska četa. Sokoli so z golimi sabljami spremljali krsto, za katero so korakali pokojnikov sorodniki, zastopniki državnih oblasti in raznih korporacij in velika množica ljudstva iz cele Gorenjske. Na grobu so se poslovili od nesrečne žrtve: dr. Triller za Sokolstvo, dobrovoljec Šifrar in kmet Ažman. Pevski zbor je zapel »Nad zvezdami«, nakar je sokolski naraščaj obsul junakov grob s cvetkami.

* **Umril je nenadno** v nekem sanatoriju na Dunaju general Petar Mišić, bivši komandant timoške divizije.

* **Petdesetletnica smrti prvega slovenskega časnika**. 26. maja je minilo 50 let, kar je umrl Anton Tomšič, ki je bil prvi urednik »Slovenskega Naroda« in sploh prvi slovenski časnikar po poklicu. Tomšič, ki ima mnogo zaslug za probujo slovenskega naroda, počiva na mariborskem pokopališču.

* **Dečji dan**. V smislu naredbe ministrstva za socialno politiko v Beogradu priredijo po vsej državi društva, ki se bavijo z zaščito dece in mladine, 5. junija »dečji dan«. Na ta dan naj bi vsa društva, ki streme za visokim ciljem zaščite naše dece in mladine, priredila svečane shode in predavanja, ta dan naj bi spomnil tudi vse one na njihovo dolžnost, ki dosedaj še niso stopili v vrsto podpornikov in zaščitnikov naših otrok in sirot, ki trpe v bedi povzročeni po grozotah svetovne vojne. Poverjeništvu za socialno skrb se obrača na vse družabne sloje, da se udeležijo teh prireditev ter moralno in materialno pripomorejo k dobremu uspehu. Dolžnost onih, ki živijo v udobnih razmerah, je, da pomagajo omiliti bedo zapuščenih sirot, da omogočijo njihovo dobro odgojo, da jim z darežljivo roko vsaj deloma nadomestijo pokopane očete.

* **Podržavljenje bolnic**. Ministrski svet je sklenil, da preidejo v državne roke vse bolnice, ki so last privatnih društev.

* **Redno okrajno glavarstvo za Prekmurje** je začelo poslovati 1. junija namesto dosedanjega civilnega komisarijata.

* **Vzledna zavednost obmejnega Slovenca**. Zavednega slovenskega posestnika Bračka na Kresnici pri Sv. Ilju je razmejitvena komisija brez njegovega privoljenja dodelila Avstriji. Ko so hoteli postavljati državne mejnike, je Bračko odločno ugovarjal in zahteval, da ostane on kot zaveden Jugoslovčan v jugoslovanski državi. Posrečilo se mu je, da so morali njegovo posestvo zopet prideliti jugoslovanskemu ozemlju.

* **Slovesna zasedba Kastava in okolice**. Na Telovo dne 26. t. m. so jugoslovanske oblasti svečano zasedle mesto Kastav in okolico, ki nam pripada po rapalski pogodbi. Že na predvečer so vihrale po celem mestu zastave in so goreli po gričih kresovi. Po mestu in okolici so bili postavljeni mlajšim slavoloki. Na Telovo zjutraj se je pripeljal z avtomobilom predsednik naše razmejitvene delegacije general Maister s spremstvom. Deklice so obsule avtomobil s cvetjem in ga okrasile z vencem. Navdušenje osvobojenega ljudstva je bilo velikansko. Med množico je bilo tudi mnogo naših ljudi iz neosvobojenih krajev. Ti so s solzami v očeh blagrovale odrešene rojake.

* **Sprejemanje 1, 1/2 in 1/4 dinar-kih bankovcev pri izplačilih**. Finančni minister je izdal naredbo, po ka-

teri ni nihče dolžan, sprejemati pri izplačilih v državnih blagajnah ali posameznikov več kot 50 dinarjev v novčanicah po 1 dinar, niti več kot 25 dinarjev v novčanicah po pol dinarja in več kot 10 dinarjev v novčanicah po četrt dinarja. Glavne državne blagajne, pokrajinske, okrožne in srezke ter finančne in davčne uprave so dolžne na zahtevo posameznikov zamenjati ta drobni denar v omenjenih količinah z večjimi novčanicami Narodne banke.

* **Stanovanjska naredba odgodena**. Ker so se proti novi stanovanjski naredbi za mesta interesi pritožili, je minister za socialno politiko uredbo do nadaljnjega odgodil.

* **Županske volitve**. V Žalcu je bil izvoljen za župana naprednjak Vinko Vabič mlajši, na Vranskem samostojni kmet Ivan Zupan, v Dramljah pri Celju samostojni kmet Blaž Jesenek, v Razboru pri Slovenjgradcu samostojni kmet Ivan Linasi, v Šmartnem pri Slovenjgradcu samostojni kmet Ivan Sibila, v Ptuski gori samostojni kmet Rodošek, v Grosupljah samostojni kmet Jože Kadunc, v Gornjem Gradu demokrat Fran Podbregar, pri Sv. Petru na Medvedjem selu samostojni kmet Janez Bregar, v Ljubnem v Savinjski dolini socialist Fric Ciraj, v Frankolovem pri Vojniku samostojni kmet Karel Žerovnik, v Artičah pri Brežicah samostojni kmet Josip Molan, v Grižah socialist Andrej Kajtna, v Selnici ob Dravi samostojni kmet Martin Hernah, v Zibiki pri Šmarju Rok Planinšek, v Roginski Gorici Anton Belej, oba samostojna kmeta. Nadalje so bili izvoljeni za župane: pri Sv. Antonu na Pohorju demokrat Fran Mravljak, v Ribnici na Pohorju samostojni kmet Anton Podlesnik, v Vuhredu samostojni kmet Fran Sgerm, v Breznu demokrat Fran Jenčič, v Remšniku Fran Martini, v Vuzenici Alojz Grubelnik, oba samostojna kmeta, v Braslovčah samostojni kmet Josip Omladič.

* **Volitev župana v Ptuj** potrjena. Deželna vlada je ukinila odlok ptujskega okrajnega glavarstva, ki je iz formalnih razlogov razveljavilo izvolitev ptujskega župana. Župan ostane torej nemškutarski socialni demokrat Lozinšek. Zavedni Ptujčani si bodo že zapomnili narodne socialiste, ki sicer obešajo narodnost vedno na veliki zvon, a so v Ptuj pripomogli nemškutarju na županski stolec.

* **Radičeva petdesetletnica**. Dne 11. junija bo znani zapeljivec hrvatskega naroda Stjepan Radić star 50 let. Njegovi pristaši bodo petdesetletnico njegovega rojstva obhajali baje zelo slovesno. Kadar se bo pa obhajala stoletnica Radičevega rojstva, takrat bodo živeli v radičevskih krajih že drugi ljudje. Ti potomci zapeljanege naroda bodo Radića le še preklinjali.

* **Nov pravilnik o izdajanju potnih listov**. Da se olajšajo težkoče, ki so obstojale do sedaj glede izdajanja potnih listov, je izdelan nov pravilnik o izdajanju potnih listov. Po tem pravilniku se vrši izdajanje potnih listov na podlagi posebnih formularjev, katerim je treba priložiti navrstveno spričevalo ter izkazilo da je prosilec zadostil vojaški dolžnosti in plačal predpisane davke. Pri ponovnih prošnjah za potne liste bo to vse odpadlo, ker bodo imele oblasti o osebi, ki je že enkrat dobila potni list, vse potrebne podatke. Potne liste bodo izdajala v Sloveniji okrajna glavarstva. Veljal bo potni list eno leto, v izjemnih slučajih tudi 2 leti.

* **Nov klerikalni tednik** »Sedanost« začne izhajati v Novem mestu. List pravi na svojem vabilu na naročbo, da bo neumorno branil koristi našega kmeta, v političnem oziru pa bo zasledoval celokupnost in nedeljivost samostalne Slovenije, boreč se z vso odločnostjo za politično

svobodo in krščansko vzgojo ljudstva in za avtonomistično ureditev jugoslovanske države. Nam bi se zdelo bolj umestno, ko bi napisal, da pomagal »Domoljubu« v poneumnjevanju ljudstva. Glede borbe za avtonomijo bi pa uredniku »Sedanosti« priporočali, da zelo pazno prečita dr. Lenardove članke v »Slovenskem Narodu«. Dr. Lenard, ki je pristaš klerikalne stranke, je v teh člankih odločno obsodil brezglavo avtonomistično gonjo lastne stranke.

* **Begunjski urad razpuščen**. S 1. junijem se je razpuštil begunjski urad. Vsi njegovi posli so prešli na poverjeništvu za socialno skrb. S 30. junijem se ustavijo tudi dnevne begunjske podpore po 2 in 4 K, razun za hiralce in sirote v dobredelnih zavodih. Begunci, ki nimajo v državi stalnega posla, so primorani oprijeti se kakoršnegakoli dela, ker preneha zanje v Strnišču brezplačna hrana in stanovanje. 25 begunjskih rodbin se preseli v Prekmurje, v strniških barakah ostanejo še samo železničarske rodbine.

* **Našim duhovnikom**. Begunec nam piše: Slovenska duhovščina hoče imeti glavno besedo tam, kjer je ne bi smelo nič brigati. Za svoje stanovske dolžnosti pa se redkokdaj dovolj briga. Še manj se pa briga za svoje preganjane in trpeče tovariše v Istri in Primorju. Kaj jim mar, če fašisti ali kaki drugi falotje trpinčijo narodnozavedne duhovnike v zasedenem ozemlju. Če bi oba slovenska škofa z vso duhovščino energično protestirala v Rimu pri papežu, bi gotovo nekaj zaleglo in bi papež pri italijanski vladi storil energične korake ter prepričal nadaljnjo sramotenje in trpinčenje jugoslovanskih duhovnikov v zasedenem ozemlju. Kdor je čital v listih poročilo o zverinskem napadu na župnika Červarja v Istri, je bil gotovo mnenja, da bodo klerikalci takoj sklicali velikanski protestni shod kje v Ljubljani. Pa se žalibog to ni zgodilo, ker nimajo časa za take »malenkosti«. Zmešal je vsem glave kancelarparaf, pa jim je vseeno, če fašisti pobijejo vso jugoslovansko duhovščino v zasedenem ozemlju.

* **Italija zapira istrske seljake**. Italijanski karabinjerji so zopet aretirali več kmetov iz Krnice v Istri, ki so osumljeni, da so se dvignili 4. aprila proti fašistom. Pri nekaterih kmetih so našli baje puške in strelivo.

* **Mlade volkove sta ujela pred kratkim** lovski čuvaja kneza Auerperga Lackner in Schaffer v Glazuti pri Kočevju. Staro volkuljo sta ustrelila mladiče pa prinesla žive domu. Mladiček je šest, stari so približno 4 tedne in že sami jedo. »Odbor za pokončevanje volkov v Kočevskem sodnem okraju« je poslal mlade volkove v Ljubljano »Slovenskemu lovskemu društvu«, da jih razstavi. Bili so nato razstavljeni nekaj dni, nakar jih je kupil po 1000 K neki Tržačan, ki jih odvede s seboj v Trst.

* **Meteor padel v Srbiji**. Dne 19. maja ob treh zjutraj so videli v Zagrebu na južnem horizontu krasen prizor. Orjaški meteor je prerezal zrak in puščal za seboj vijoličasto, rumeno in zeleno luč, kakor kaka ogromna raketa. Sijaj meteora je za par sekund daleč okoli razsvetil obzorje. Sedaj poročajo iz Beograda, da je ta meteor padel v bližini sela Rešavica v Srbiji na hrib, oddaljen en kilometer od omenjene vasi. Vaščani so občudujoč gledali pad ogromnega meteorja.

* **Beograd poln komarjev**. Iz Beograda poročajo o neprijetni nadlogi, ki je prišla nad mesto. Celi roji komarjev napadajo vse, kar je živega. Po ulicah in v javnih lokalih ljudje z rokami ubijajo komarje. V občinstvu je zavladala bojazen, da se utegne razširiti malarija, katero raznašajo te žuželke.

* **V celjskem političnem okraju** je v tednu od 23. do 29. maja na novo obelala za kozami samo ena oseba in sicer v Trbovljah. Skupno je v evidenci še pet za kozami bolnih. Umrli je ena oseba. V Trbovljah je umrla ena oseba za difterijo.

* **Stavka stavbnih delavcev v Ljubljani** je začela ponehavati. Že

dalj časa se vračajo delavci v vedno večjem številu na delo. Stavko je zaradi tega smatrati za končano. Delavci dolže voditelje, da so jih nepremišljeno zapeljali v ponesrečno stavko.

* **Stavka mariborskih stavbinskih delavcev končana**. V Mariboru so se vrnili spet na delo vsi zidarji, tesarji in pomožni delavci, ki so že nekaj časa stavkali. Stavkujoči niso dosegli nobenega zvišanja plač.

* **Treščilo je** v nedeljo opoldne v kozolet posestnika Franceta Gajšeka v Ljubčini pri Celju, p. d. na Vovkovem. Le požrtvovalnemu delovanju gasilcev se je zahvaliti, da se ni ogenj razširil na sosednja poslopja.

* **Nesreča v rudniku**. V Zagorju ob Savi je v rudniku Trboveljske premogokopne družbe težko ponesrečil rudar Oroslav Šifrer. Hunti so mu popolnoma zmečkali obe nogi.

* **Smrtno je ponesrečil** minuli petek hlapec Matija Šubic, ki je skupno s svojim gospodarjem Antonom Jerebom peljal iz gabrškogorskega hriba pri Poljanah domov čreslo. Padel je namreč iz voza in prišel pod kolesa, ki so mu zmečkala glavo. Nesrečnež zapuščal ženo s tremi nepreskrbljenimi otroci.

* **Težka avtomobilska nesreča** se je na Telovo zgodila pri Svečini blizu Maribora. Šofer razmejitvene komisije Mikl je brez dovoljenja vzel avto komisije ter se odpeljal proti Zg. Kungoti, kjer ga je čakal šofer Puch in še 10 izletnikov. Odtam so se odpeljali v Svečino. Ko so se zvečer vinjeni vračali, je šofer vozil tako neprevidno, da je pri mostu, ki vodi preko potoka pri Svečini, zdrčal avto v 5 metrov globoki potok. Paznik finančne straže Klasinc je bil na mestu mrtev. Trinkaus iz Zgornje Kungote težko ranjen, ostali so dobili manjše poškodbe na rokah in nogah. Šofer Mikl je iz strahu brčkone pobegnil čez mejo.

* **Samomorilni poskus**. Samska dnarica si je iz obupanosti na svojem domu v Novi vasi pri Viču prerezala žile odvodnice na obeh rokah. Prepeljali so jo v bolnico. Ostala je pri življenju.

* **Dva samomora**. V tork se je v glavnem drevoredu v Mariboru ustrelil s puško podnarednik podčastniške šole Gjurjo Tišman. Vzrok strah pred kaznijo zaradi poneverbe. — Istega dne popoldne je skočila v Dravo zaradi nesrečne ljubezni sluzkinja Godlič iz Lažersperga.

* **Mlad malopridnež v Ljubljani**. Sedemletna Francka in šetletna Anica sta po naročilu svoje matere nesli torbico, v kateri je bilo 150 K denarja po Tržaški cesti do tobačne tovarne, da počakata v tovarni zaposlenege očeta, ki naj bi nakupil raznih živil. Mali deklici sta korakali proti tovarni, kar ju mahoma ustavi majhen razcapanec. Nagovoril ju je s samozavestnim naglasom: »Kaj neseta?« Odgovor: »Torbico in denar očetu!« Mladi razcapanec, ki se navadno potika po ljubljanski okolici, je prijel za torbico, vzel denar iz nje, pridržal si je 60 K, drugo vrnil in pristavil: »Tu imata orgljice in razglednice!« Podaril je jima orgljice in na to zbežal proti Rožni dolini. Po opisu so policijski organi kmalu prijeli mladega 11 letnega postopača Franceta S. Dognali so, da je v družbi s svojim znancem pred dnevi na enak drzen način izmaknil neki mlekarici iz vozička znesek 150 K. Na policiji vprašan, zakaj krađe, je mirno odgovoril, da je lačen in da si z ukrađenim denarjem kupuje jedila. Majhen možek je zgodaj začel.

* **Tatvine v ljubljanski okolici**. Na Igu je drzen vlomilec v enem dnevu vlomil pri treh kmetih in odnesel vsakovrstne stvari. Kmetje imajo nad 5800 kron škode. — Na Blatu pri Skofelci so orožniki izsledili po dolgem času veliko tatvino manufakturnega blaga. Iz Amerike se vrnivši posestnik Jože Kalan na Slapeh pri D. M. v P. je pred letom dni dal shraniti velik zaboj manufakturnega blaga svojemu tastu Jožetu Koščaku na

Blatu. Dve dekli, Angela Jakič in Marija Dolinšek, sta porabili priliko in sta po malem začeli nositi blago iz zaboja. Deloma je taticam pomagal tudi vdovec Jože Koščak. Iz zaboja so odnesli za 16.842 kron manufakturnega blaga. Pri tej tavini je udeležena vsa družina Dolinškova in tudi Jože Koščak, kateremu pa sta dekli za plačilo še odnesli za 1600 kron raznega živeža.

* **Vlom v trgovino v Loki.** V trgovino trgovca in posestnika Josipa Kranjca v Loki pri Zidanem mostu je bilo ponoči 26. maja vlomljeno in ukradeno za 28.480 K raznega blaga.

* **Strica duhovnika ukradel.** V vasi Leskovcu je ukradel Ludovik Kos, trgovski učencec, svojemu stricu župniku za zvonove nabranih 65.000 K ter z njimi pobegnil čez mejo v Cerklje, kjer so ga prijeli in našli pri njem še ves denar. Fant bi bil rad vstopil v podčastniško šolo v Sarajevu in se je v ta namen zatekel za denarno pomoč k svojemu stricu župniku. Ker mu pa je ta, kakor tudi teta, župnikova sestra in kuharica, odrekla vsako pomoč, je fant segel po denarju, da bi si na ta način pomagal. Tako pripoveduje sam. Preiskava bo dognala resnico.

* **Mesar iz Celja.** Po celjski okolici in po Posavju se klati srednje velik, dobro rejen in močan človek, ki se izdaja za mesarja in posestnika iz Celja. Hodi po vaseh z izgovorom, da kupuje živino, pri tem pa krade in dela nasilja.

* **Velika defraudacija v Sarajevu.** Pri podružnici Jadranske banke v Sarajevu so prišli na sled veliki goljufiji. Uradnik Ivo Ambrožič je falzificiral kreditna pisma v skupnem znesku 2.500.000 kron ter jih vnovčil po svojih znancih. Falzifikacijam so prišli na sled, ker se je nekemu detektivu zdelo sumljivo zapravljanje v neki javni hiši. Ambrožič je od začetka tajil ter trdil, da je prejel denar od svoje tete v Pančevu. Končno pa je le priznal svoje goljufive manipulacije ter izdal tudi sedem svojih sokrivcev, ki so bili vsi aretirani. Ambrožič je falzificiral kreditna pisma za poltretji milijon, dvignil pa je samo 879.000 kron. Pri njem so našli še 500.000 kron, dočim je ostalo vsoto že potrošil, oziroma razdelil med svoje sokrivce.

* **Umor v Pekvah.** V noči od četrta na petek se je splazil nekdo v sobo oskrbnika na Reiserjevem veleposestvu Bogomira Kolenca, ki je spal in ga spečega umoril. Morilec je odnesel 13.000 K denarja. V istem času je izginil uslužbenec na istem veleposestvu Josip Kren, ki je vsled tega osumljen roparskega umora.

SVOJEGA PRIJATELJA UMORIL.

V Misličah pri Divači je bil te dni izvršen zagoneten umor. Delavci, ki so bili v bližini, so slišali več strelcov. Ko so prišli bližje, so našli tamkajšnjega učitelja Dominika Marušiča na tleh mrtvega. Storilec je izginil brez sledu. Kakor se je dognalo, je prišel pred dnevi k Marušičevi družini v Opatjem selu mlad človek, ki je vprašal po učitelju Dominiku Marušiču. Povedali so mu, da služi v Misličah pri Divači. Svojega imena ni povedal. Dognalo se je nadalje, da je nek mlad človek pretečeno sredo prišel v Mislice, kjer je obiskal učitelja Marušiča ter ostal pri njem dva dni. V soboto sta bila oba povabljena pri župniku Gaberščku ter sta se zvečer vračala v Mislice. Med potom je neznan prijatelj ustrelil učitelja Marušiča, potem pa izginil brez sledu. Toda morilec učitelja Marušiča, je prišel že po nekaj dneh v roke ljubljanski kriminalni policiji. V nekem hotelu v šentpeterskem predmestju se je kot tujec prijavil »Zdenko Dolinar«. Policijskim organom se je mladi mož zdel sumljiv in privedli so ga na policijski urad. Pri zaslišanju se je zapletel v protislovja in je končno priznal, da je on morilec učitelja Marušiča. Njegovo pravo ime je Alojzij Slejko, rodom iz Planine pri Logatcu in tudi tjakaj pristojen. Po lastni navedbi je gozdni pristav na veleposestvu pl. Economo. Glede tragič-

ne smrti Marušičeve je Slejko med drugimi izpovedal: Dne 18. maja sem obiskal v Misličah prijatelja Marušiča. Bil sem pri njem do 21. maja. Ko sva se istega dne proti večeru vračala od župnika Gaberščka, pri katerem sva bila povabljena, sva se med potjo sprla ter sem Marušiča v jezi z browning-pisto ustrelil najprej v prsa, a ko je poskušal še uteči, sem mu spustil zaporedoma več strelcov v hrbet. Obležal je ob potu v žito. Ko sem se nekoliko odstranil, sem zaslišal glasno govorjenje, nakar sem zbežal čez jarek. Pri tej priliki sem padel ter izgubil samokres. Če bi bil še imel revolver, bi se bil sam ustrelil. Morilec Slejko, ki je star šele 22 let, je bil izročen deželnemu sodišču. Vzroka, zakaj je ustrelil Marušiča, ni hotel povedati.

ZAGONETEN UMOR.

Višje sodišče v Ljubljani je odposlalo te dni v Maribor sklep o človeku, ki je bil radi težkega suma živinskega umora svoje žene in otroka že dvakrat izpuščen iz preiskovalnega zaporja kot nedolžen. Mož mora zopet nazaj v zapor in sicer na predlog višjega državnega pravdnika v nasprotju z mariborskim državnim pravdnikom. Možakar si je drugo in tretjo preiskavo sam nakopal s tem, da je šel, komaj iz prve tmečne preiskave kot nedolžen izpuščen, tožiti starše svoje umorjene žene, radi razžaljenja časti, ker so mu očitali, da je morilec. Okrajno sodišče je na podlagi tistih aktov, na podlagi katerih ga je državni pravdnik izpuštil, dognalo, da je ravno on morilec in na tej podlagi je tožene starše oprostilo. Gre tu namreč za slučaj Karla Živka iz Ciglence, ki je osumljen umora svoje žene in otroka. Zgodilo se je to takole: Živko se je 17. februarja 1919 priženil na posest Petra in Genovefe Kristl v Ciglencih ter z ženo Katarino priženil tudi lepo posestvo. Toda kmalu po poroki je prišel z ženo surovo ravnati; ne le, da jo je pretepal, gnil jo je tudi na stranišče ter ji tu s človeškim blatom mašil usta ter potikal njeno glavo v odprtino stranišča. Ze 3. junija je sledila tožba na ločitev zakona. Vsled poravnave ni prišlo do ločitve. Toda Živka to ni spametovalo. Še suroveje je začel ravnati s svojo ženo. Ko ji je celo grozil, da jo umori, je čez nekaj mesecev zopet prišlo do druge ločitvene tožbe. Dne 7. februarja 1920 je bil pri kazenskem sodišču radi surovega ravnanja obsojen. Še nevarnejši je postajal napram nji, ko je zvedel, da je žena izrekla, da ve za veliko možovo skrivnost. Tako je prišlo do usodepolnega dne 7. aprila 1920. Ta dan je žena hotela zopet v Maribor tožiti moža. Stariši so odšli z doma, ostala je sama s komaj porojenim otrokom. Takrat se je zgodil strašen umor. Kako se je izvršil, ne ve nihče. Zvečer so potem vdrli v zaklenjeno hišo. Tudi Živko je pomagal vlomiti vrata. V sobi se je mudila grozna slika: Žena je klečala ob vratih proti kljuki obešena, vsa krvava, razmršena, po sobi nered, kri. Kazalo je na silen boj pred grozno smrtjo. Žena je bila že mrtva in mrzla. Poleg nje v nečkah otrok tudi mrtev. Ker je bila hiša zaklenjena, je morilec moral skozi podstrežje na prosto. Stariši umorjene in večina sosedov so takoj obdolžili Živka obeh zločinov. Sedem mesecev je sedel v preiskavi. Tajil je vse, nakar je bil kot nedolžen oproščen. Komaj je prišel domov, so ga zopet obdolžili, nakar je moral ponovno v zapor. Vsled obsodbe okrajnega sodnika je bilo okrožno sodišče primorano odrediti obnovo postopanja. Med to drugo preiskavo se je našlo na Živkovem domu krvavo perilo, toda kemična preiskava je dognala živalsko kri. In ko so Živkovi sorodniki ravno na dan obletnice zopet imeli nekako tožbo pri vzklicnem senatu, so propadli, ker se je prejšnje dni že vdrug ugotovila. Živkova nedolžnost. Zdaj se je dr. Komavli, zastopnik starišev, obrnil na višje deželno sodišče, ki je na predlog višjega državnega pravdnika odredilo ponovno preiskavo na podlagi izjave sorodnikov umorjene, ki trdijo, da je Živko morilec. Živko je sedaj zopet v zaporu. Prišel je sam nazaj. Mogoče ga je kdo že skrivno obvestil o tem, da pride zopet v preiskavo, mogoče pa ga je prignala tudi težka vest nazaj. Javnost napeto pričakuje razprave.

Po svetu.

* **Rudarska stavka v Angliji** traja že precej dolgo časa. Sedaj so se zopet pričela pogajanja med rudarji in lastniki rudnikov. Obstoja upanje, da se bo štrajk kmalu končal.

* **Zopet fašistovska divjanja v Italiji.** Zadnje nedelje so fašisti začeli zopet divjati. V Montecatini je bila pri pretepih med fašisti in komunisti ustreljena ena oseba. Pretepi in poboji so se vršili v raznih krajih. Pri Sv. Križu je bila napadena orožniška patrolja. Več ranjenih. V Tiberinski dolini je bil ustreljen fašist Baccellini. Pri Razzici je prišlo do hudega spopada med fašisti in komunisti. Več težko ranjenih. V Carrari so se stekli anarhisti in fašisti. Delavska zbornica je proglasila splošno stavko. V Pasinjanu je zdravnik Grisi, ki je socialista, v prepiru pretepel nekega kmečkega človeka. Grisi so prijeli in ubili. V Treminatu so se pretepal socialisti in fašisti. Več mrtvih in ranjenih. Prišlo je nato 200 fašistov v Treminato in zažgalo vse kolonske hiše. V Imoli so udri fašisti v sedež socialistov in tam vse razbili. Prišlo je do velikega spopada. Več ranjenih in mrtvih. Pokale so tudi bombe. V Bologni je bil ubit 21letni Giorgio Tinti, najbrž vsled vmešavanja v poulične spore ponoči med fašisti in socialisti. Pri Vercelli so napadli komunisti z revolverji večji oddelek fašistov. Dva sta bila ubita, mnogo ranjenih. V bližini Sirakuz je prišlo do spopada med fašisti in socialisti, pri čemer so bili štirje socialisti ubiti.

* **Italijanski državni nameščenci** groze s splošno stavko, ker rimska vlada ni izpolnila danih obljub glede izboljšanja njihovega gmotnega položaja.

Ljubljanska porota.

ROP MILIJONARJEVEGA OTROKA.

V ponedeljek so se pričele pred ljubljanskim deželnim sodiščem porotne razprave. Kot prvi je prišel na vrsto ključavničar, bivši uslužbenec v Pollakovi tovarni v Ljubljani, Rudolf Satler, ki je bil pred meseci odvedel Pollakovega sinčka, da bi od očeta izsilil odkupnino. Obtožnica navaja, da je Satler 16. februarja t. l. prišel v šolo na Komenskega cesti k učiteljici I. razreda in jo prosil, naj takoj odpusti domov Pollakovega sinčka, češ da se je oče ponesrečil in da leži na smrtni postelji. Nič hudega slutel je učiteljica Satlerju izročila otroka. V tem je pa oče Karel Pollak prejel pismo, v katerem mu neznan pisec naznaja, da je njegov sin Tonček v oblasti društva »Črne roke«, ki zahteva za otroka 60.000 dinarjev odkupnine, drugače ga ne bo videl nikdar več. Pollak je v skrbi za otroka poslal svojega uradnika Webra z denarjem na kolesu na označeni naslov v Keršičevo gostilno v Šiški. V gostilni ni Weber našel nikogar, pač pa so mu povedali, da je prišel neki deček vprašat po nekem zavitku. Weber je šel zopet na ulico in tu opazil nekega človeka, ki ga je oddaleč opazoval. Šel je za njim, a neznanec je začel bežati. Weber ga je na kolesu dohitel in spoznal v njem bivšega uslužbenca Pollakove tovarne Rudolfa Satlerja. Ta je takoj priznal krivdo in prosil Webra naj ga ne izda. Satler je povedal, da je otrok v gostilni Ferfila, kjer ga je Weber tudi dobil. Obtoženec je pri razpravi vse tajil in trdil, da se na nič ne spominja. Sodišče je stavilo porotnikom več vprašanj glede krivde ter dodatno vprašanje, če je bil Satler duševno zmeden. Porotniki so vsa vprašanja o krivdi potrdili, potrdili pa tudi vprašanje o zmedenosti. Vsled tega je sodni dvor Satlerja oprostil. Ta oprostila razsodba je napravila na vse jako mučen vtis. Porotniki sami so se čudili, ker so mislili, da so Satlerja spoznali za krivega. Jasno je bilo, da dodatnega vprašanja niso razumeli.

TEŽKA TELESNA POŠKODBA.

Pred poroto je bil istega dne obsojen na devet mesecev težke ječe železniški delavec France Cvetko, ker je februarja na glavnem kolodvoru z nožem težko ranil na vrat železniškega paznika Frana Ungerja, ki ga je bil zasačil pri tatvini slanice. Cvetko je hotel odnesti iz vago-

na 3 kg slanice, kar je pa preprečil Unger. Vsled poškodbe je bil Unger več mesecev za službo nesposoben.

UBOJ V SPODNJEM BERNIKU.

V Spodnjem Berniku na Gorenjskem je vladalo med nekaterimi fanti silno sovraštvo. V posebnem sovraštvu so bili brata Blaž in Jakob Jenko ter Andrej Stare zaradi nekega dekleta. Dne 2. aprila t. l. pozno v noč je stal Blaž Jenko z drugimi fanti na vasi. K njemu je pristopil še ne 20letni Andrej Stare z gnojnicimi vilami v rokah in ga po glavi tako nesrečno udaril, da se je nezavesten zgrudil na tla in je drugi dan umrl. Pred poroto je bil Andrej Stare v torek obsojen zaradi uboja na tri leta težke ječe.

RODBINSKA ZALOIGRA.

Stefetova hiša v Pudobu, občina Stari trg, je trdna kmetijska hiša. Sin France Baraga je pa rad popival in je bil zadnji čas v vednem prepiru s 75letnim očetom. Dne 20. januarja je hotel napreči konja, da bi peljal nekatere svoje tovariše v bližnjo vas Podgora na neko svatovanje. Domači so mu branili. Ko je oče zvedel za sinovo namero, je pritekel s poleuom na dvorišče ravno, ko je sin prignal konja iz hleva, nakar sta se oba sprijela, pri čemer je bil oče tako težko ranjen na trebuhu, da je drugi dan umrl. Obtoženec se je zagovarjal, da je izvršil uboj v popolni pijanosti. Zaslišanih je bilo 12 prič, ki so natančno in slikovito opisale podrobnosti rodbinske nesreče. Brat Janez je omenil, da je oče obtožencu na smrtni postelji volil v oporoki 25 tisoč kron. Ostale priče so navajale še druge okolnosti in razmere v družini. Ker so porotniki potrdili vprašanje krivde glede uboja očeta in ker so zanikali vprašanje popolne pijanosti, je porotno sodišče obsodilo Franceta Barago na pet let težke ječe s primernimi pooprstitvami.

KONJSKI TAT.

Pred ljubljansko poroto je bil v sredo obsojen Ivan Pivk na 15 mesecev težke ječe zaradi tatvine, ker je odpeljal iz hleva Ivana Rozmana na Vrzdencu pri Vrhniki 16.000 kron vrednega konja ter ga prodal preko tedanje demarkacijske črte za 2700 lir nekemu kmetu. Denar je doma skrivil v šivalni stroj, kjer ga je pozneje našla njegova mati, ki je porabila 1000 lir, ostanek pa nekam zakopala.

TATVINA V AVTOMOBILU.

Zgodilo se je tako-le: Dne 26. februarja t. l. je napravil trgovčev sin Josip Renko iz Borovelj v družbi svojih znancev Rudolfa Martinca in Ivana Keržiča avtomobilsko vožnjo iz Ljubljane v Trzin in nazaj. Na povratku je Renku izginila listnica, v kateri je bilo 29.000 jugoslovanskih in 11.000 avstrijskih kron. Listnico je Renko pogrešil šele v Ljubljani, ko je hotel v gostilni pri »Angelju« plačati račun. Te tatvine sta obdolžena: delovodja Rudolf Martinc, rodom iz Kotmari vasi na Koroškem in šofer Ivan Keržič, Ljubljančan. Obtoženca sta tatvino v bistvu priznala; izgovarjala sta se le na popolno pijanost, ki ju je bila premotila. Porotniki so tatvino in poverbo zanikali, nakar je sodišče Martinca in Keržiča oprostilo.

CIGANSKI DOLGOPRSTNEZI.

Nato je prišla na vrsto četveročlanska ciganska družba, obstoječa iz enega mladega cigana in treh cigank: dve mladenki in ena starka. Ta ciganska družba je začetkom marca prišla v Ljubljano in na zelo rafiniran način po raznih manufakturnih trgovinah izmikala blago. Razne trgovce so cigani oškodovali za približno 5475 kron. Vse ciganke so zelo koketne; koketirale so celo s porotniki; posebno mlada Žura Petrovič, rojena v jekaterinoslavski guberniji v Rusiji. Ta govori čudno slovansko mešanico. Tatvine so obtoženi: starka Mara Petrovič, Žura Petrovič, Julka Kolompar in Juro Kolompar, ki so vsi tatvino tajili. Razprava je bila zelo živahna v pravem ciganskem tonu. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje tatvine. Sodišče je nato obsodilo vse cigane na deset mesecev težke ječe. Sodbo so cigani sprejeli z velikim jadikovanjem.

STRAŠNA NEVIHTA NAD ZAGREBOM.

V ponedeljek zvečer je besnela nad Zagrebom strašna nevihta. Utrgal se je oblak. V trenutku so bile vse ulice, ceste, trgi spremenjeni v potoke in jezera. Voda je vdrla v kleti ter kleina stanovanja in skladišča, kjer je napravila ogromno škodo. Na policiji je iskalo nad 60 strank hitro pomoč, ker je obstojala nevarnost, da jim voda odnese pohištvo, hrano, obleko in drugo. Nevihta je trajala skoro eno uro. Ko se je poglobila, se je šele videla vsa škoda, ki jo je napravila: Vse ulice so bile razorane, porušeni kanali, opustošeni mestni vrtovi. Med nevihto je tudi strašno grmelo in treskalo.

Na več krajih so bile pokvarjene telefonske žice in podsute ali premaknjene tramvajske tračnice. Ko je nevihta prenehala, se je vse lotilo dela, da je pomagalo rešiti, kar se je rešiti dalo. V Preradovićevi ulici je vdarila v neko hišo strela, ki pa ni naredila večje škode.

Tudi zagrebška okolica je mnogo trpela od nevihte. Zlasti na polju in v vinogradih je napravil orkan velikansko škodo.

Ali ste že član Jugoslovanske Matice?

NEMŠKI VOJAŠKI KRIVCI PRED SODIŠČEM.

Zadnji teden meseca maja se je začela v Nemčiji prva obravnava proti človeku, ki se je med vojno pregrešil proti zakonom mednarodnega prava. Bil je to slučaj bivšega stotnika v nemški armadi Heynena. Mož je bil obtožen, da je med vojno kot poveljnik nekega vojaškega taborišča za ujetnike postopal nečloveško in skrajno surovo s pripadniki angleške armade, ki so se v taborišču nahajali kot vojni ujetniki.

Razprava je bila silno napeta in vse-skozi zanimiva. Kot priče je sodelovalo šestnajst Angležev, s katerimi je Heynen postopal kruto in surovo, da je radi tega prišel pred sodišče.

Kot sodniki so pri razpravi nastopali Nemci. Da pa ne bodo postopali z obtožencem preveč po domače, so Angleži sklenili, da pošljejo k obravnavi svoje prisednike. In res je prišlo na razpravo več odposlancev angleške vlade. Billi so to: general Aolock, dva angleška državna pravdnika ter veliko število drugih Angležev, ki so se zanimali za potek in izid obravnave.

Ko se je obtožencu prečitala obtožnica, ki ga obtožuje krivde prestopka proti nečloveškemu ravnanju z ujetniki, se je Heynen branil, češ da je nedolžen in da je kot poveljnik taborišča storil le svojo dolžnost. Izgovarjal se je na predpise, ki so mu velevali ujetnike siliti k delu, če bi se mu ti ne hoteli podvreči prostovoljno. Tudi je navedel v obrambo neverjetno stvar, namreč stavek, s katerim je baje končal vsako svojo zapoved ujetnikom in ki se glasi: «kako boste delo izvršili, je vaša stvar».

Predsednik sodne obravnave je obtoženca opozoril, da ujetniki niso dolžni opravljati dela, ki so v zvezi z vojno in njenim vodstvom. Vsled tega je bil odpor ujetih Angležev proti delu opravičen. To se razvidi tudi iz tega, da se obtoženec pred sodiščem izgovarja, da je ujetnike sicer silil k delu, da jim je pa vedno dal na prosto, naj delo opravijo kot se jim samim zdi prav.

Ujetniki, soobtožitelji Heynena so izpovedali, da je stotnik Heynen postopal z njimi vse drugače kot izpoveduje pred sodiščem. Ravnal je z njimi kot kakšen paša s svojimi podložniki ter jih za vsak malenkosten prestopok kaznoval in zlostavljal.

Na podlagi teh izpovedi je sodišče Heynena obsodilo na deset mesecev težke ječe.

Heynenov proces je bil prvi slučaj postopanja proti nemškimi vojaškimi krivcem. Za njimi pridejo na vrsto še drugi. Teh pa je ogromno število. Kaj bo šele tedaj, ko se bodo začele obravnave proti povzročiteljem nemških grozodejstev v srbskem delu naše države! Če se bo proti krivcem postopalo pravično na podlagi mednarodnih zakonov, potem se bodo nemške ječe napolnile samo z vojaškimi zločinci. Res lepo spričevalo za narod, ki vselej in povsod povzdiguje lastno kulturo in ki je hotel veljati za voditelja tudi nam — slovenski veji jugoslovanskega plemena.

ŽENSKI OTOK.

Ženski otok se je imenoval eden izmed Koralskih otokov v Polineziji. Imenovala ga je tako pravzaprav le neka Miss Jollif, ki je v Polineziji preživela 25 let kot misijonarka. Miss Jollif je osnovala na tem otoku, ki je dolg okoli 1 km in širok 100 m, šolo za domačo žensko mladino, kamor ni smela stopiti moška noga. Ta šola je bila zelo čudna in originalna ter ni odgovarjala današnji trezni dobi, ki zahteva, da ni nič na svetu brez svrhe.

Miss Jollif je dala nasaditi krog in krog šole kokosove palme. Od svojih učenk je zahtevala, da vse posle, tudi zidarske, vršijo same le s pomočjo enega delavca, ki je bil v celi ženski koloniji edini moški. Deklice niso smele jesti ničesar drugega, kot ribe, katere so same nalovile, in kokosove orehe.

Nekoč pa se je zgodilo nekaj «strašnega». Na ta otok, ki je bil nepristopna ženska trdnjava, je stopil mlad moški, čegar prihod in odhod je zrušil trdnjavo. Mladi mož je odvedel s seboj deklico, katero je vzel za ženo. Ženska kolonija, ki je bila odrezana od sveta in življenja, se je nato razpustila. V pravilih je namreč stalo, da se mora kolonija razpustiti, ako stopi na otok kak moški — in ta moški ni na otok prišel samo pogledat, temveč je celo eno vojakinjo iz ženske trdnjave zavedel v izdajstvo. Miss Jollif je ta nečrven škandal tako zrahljal živce, da se je vsa bolna vrnila v London, kjer se pa najbrž ne bo več bavila s takimi prismođarjami, za katere v Londonu bržkone nimajo smisla.

Razno.

× **Bogastvo boljševiškega vodje.** Eden glavnih vodij boljševikov, Zinovjev, stanuje v najelegantnejši palači v Petrogradu in je obdan z največjim razkošjem. Svoja pota opravlja najraje v avtomobilu. V avtomobilu se vozi celo v Moskvo t. j. 800 km daleč in nazaj, dasiravno je bencin v Rusiji dragocenost in redkost. Z njim se vedno vozi kuhar, tajnik in sluga. V Halle, kjer se je vršilo lani zborovanje socialistov, je stanoval v 14 sobah. Stražila sta ga dva stražnika. Mož je debel, medtem ko je njegov nasprotnik voditelj menševikov Martov silno suh tako, da je v Halle vzbujal sočutje.

× **Povprečna starost ljudi v raznih državah znaša na Norveškem 62 let in 5 mesecev, na Danskem 63, na Švedskem 64, v Belgiji 57 let in 4 mesece, na Irskem 56 let 9 mesecev, v Angliji 54, v Italiji 53 let, na Nizozemskem 52 let in 8 mesecev, v Švici 52 let in 2 meseca, v Avstriji 43 let in 4 mesece, v Nemčiji 40 let in 7 mesecev, v Franciji 36 let in 7 mesecev.** Podatki iz drugih držav tako tudi iz Jugoslavije, niso znani.

× **Narodnost papežev.** Neki francoski list je dognal, da sta bila izmed dosedanjih papežev 202 Italijana, 1 Nemeec, 1 Anglež, 1 Švicar in 1 Portugalec. List pravi, da bi bilo vsekako pravično in pošteno, da bi prišli na prosvetli papežu stolec zaslužni možje tudi ostalih evropskih narodov.

× **Zelo nenavađen zakonski par.** V Londonu se je zgodil pred kratkim slučaj, da sta bila obsojena pred sodiščem brat in sestra, ki sta živela

poročena že od leta 1905. Iz tega zakona se je rodilo 9 otrok, od katerih jih je 6 umrlo, a sedmi je duševno zaostal. Zanimivo je, da poroka med brati in sestrami v Angliji do leta 1908. ni bila kaznovana. Šele omenjenega leta je bila odrejena visoka kazen za take slučaje. Omenjeni brat in sestra sta pred sodiščem trdila, da nista vedela, da je njih čin kazniv. Nihče jih ni na to opozoril, dasiravno je cela rodbina vedela za to. Pred angleškim sodiščem se te vrste slučaji obravnavajo tajno. Tako tudi v tem slučaju ne vemo za njuna imena.

× **Mačke — državni nastavljeni.** V Londonu vzdržujejo na državne stroške celo armado mačk za pokončavanje miši in podgan v tamošnjih skladiščih. Doslej se teh mačk ni nihče preštel. Na vsak način pa jih mora biti lepo število, ker znašajo stroški za njihovo prehrano 500 funtov šterlingov. Te živali niso ravno krasni eksemplarji, ker se za zboljšanje njihovega plemena nihče ne briga. Mačke dobivajo kot za poboljšek k podganam in mišim, katere morajo »uradno« govtati, vsak dan opoldne košček mesa. Mnoge starejše mačke imajo svoja določena lovišča in »obedujejo« tudi zmeraj na istem mestu. Ljubijo red kakor pošteni uradniki.

× **Sv. Jožef — protiboljševiški patron.** Nek klerikalni italijanski pokrajinski list je postavil sv. Jožefa za protiboljševiškega in protisocia-

lističnega patrona. Vsled tega molijo sedaj po nekaterih italijanskih krajih na koncu litanij: »Boljševikov in socialnih demokratov vari nas, o sv. Jožef!

× **Ženski lepoti nevarni športi.** Čeprav so ženske športom sploh naklonjene, se vendar zdi, da se nekaterih ogibljejo. Katera lepota bi n. pr. svoj dražestni nosek izpostavljala nevarnostim rokoborbe? Nevaren je tudi nogomet, še bolj pa hokej, ki je neke vrste igra z žogo. Ta šport je posebno v Ameriki zelo razširjen ter se tudi ženske zanj ogrevajo, dasiravno si je že mnoga pri igri poškodovala lepi obrazek. Sedaj je neka Amerikanka izumila posebno krinko, ki varuje lice, zlasti nos. Ženskam ta krinka ne pristoja ravno najlepše, a jih vsaj štiti pred trajnimi poškodbami.

× **Američani pa znajo delati reklamo.** V Chicagu se je pokazal nedavno v najvišjem nadstropju neke velike hiše mož, zlezal na okno ter privezal dolgo vrvo, po kateri je počasi splezal doli. Za njim je isto napravila mlada deklica. Komaj sta bila na tleh, sta naglo zbežala vsak na svojo stran. Medtem se je zbralo na licu mesta mnogo ljudi, ki so napeto čakali, kaj bo iz tega. V tem trenutku se je prikazal na oknu drugi mož, ki je za bežočima oddal šest strelav. Precej na to pa se je razvil preko hiše dolg napis z velikanskimi črkami: Tako se prične nov roman, ki bo izhajal v listu »Chicago Post«.

Pravkar je izšel ponatis znamenitega „Jutrovega“ romana, ki je vzbujal splošno pozornost:

Frank Heller, Prigode gospoda Collina.

Cena 15 K, po pošti 2 K več.

Naroča se pri upravnistvu „Jutra“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Ravnokar je izšla

Svetovna vojna

v pesmi in slikah, I. in II. zvezek.

Cena posameznemu zvezku 4 krone.

Dobiva se pri kolporterjih, v trafikah in v upravi „Domovine“, Sodna ulica 6.

DELNIŠKA TISKARNA

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 16.

Izdeluje vsakovrstne tiskovine za urade, trgovce in obrtnike, društva, zasebnike. Knjige, brošure, časopise. Točna izvedba, zmerne cene. Zaloga uradnih tiskovin za okrajna glavarstva

Umetniške tiskovine, barvotiske vseh vrst izvrtuje tiskarna, ki je opremljena z vsemi najmodernejšimi stroji, pripravami in tehničnim materijalom, najhitreje in dovršeno strokovnjaško

LASTNA KNJIGOVEZNICA

izvrtuje knjigoveška dela od najprostejše do najfinejše vrste

KDAJ SI KDO ŽELI UMRETI.

Neki angleški list je stavil na svoje čitatelje vprašanje, kdaj si kdo želi umreti. Uredništvo tega lista je dobilo na to vprašanje na tisoče odgovorov, iz katerih posnemamo, da imajo stari ljudje popolnoma drugačne nazore o smrti, nego mladina.

Mladi ljudje si želijo redkokdaj dolgega življenja. Življenje, ki leži pred njimi, se jim zdi predolgo. Starejši in stari ljudje nasprotno cenijo življenje zelo visoko in jim je zelo težko, ločiti se od življenja. Želijo si zelo visoke starosti in so hvaležni za vsak dan, ki jim ga usoda daruje.

Tako je napisal neki devetdesetletni kmetovalec: »Življenje je lepo in jaz upam, da bom živel še 10 let. Potrebujem samo 10 šilingov na teden in toliko si bom mogel že še sam zaslužiti do svojega stotega leta.

Neka slepa 64letna ženska je menila, da je življenje praznik, ter je izrazila nado, da bo dosegla starost preko sto let. Neki drugi slepec, star 50 let, je bil skromnejši in si je želel samo 80 let.

Neki 22letni poslaniški tajnik ne mara biti star več, nego 50 let, neki 20letni dijak želi umreti takoj, ko bo 30 let star, neki 30letni inženjer je mnenja, da je 50 let življenja dovolj; istega mnenja je neki 24letni telegrafist. Neki londonski zdravnik, star 35 let, pa si želi postati 80 let star, a ne več, ker ne mara biti pozneje kot nadležen stariček v nadlego človeški družbi. Neki 30letni odvetnik smatra 75. leto za pravi čas smrti, kajti po tem času je po njegovem mnenju konec veselja z življenjem.

Zanimivo je, da ni na to vprašanje nihče odgovoril, da sploh ne mara umreti.

NEZANESLJIVOST ŽENSK KOT PRIČ PRED SODIŠČEM.

Da so moški pred sodiščem zanesljivejši priče, nego ženske, se je že čestokrat slišalo. Moški izpovedujejo jasno in kratko, dočim govorijo ženske na dolgo in široko, si izmišljujejo stvari kar na lepem, tako da sodniki mnogokrat ne vedo, koliko smejo verjeti. Ženske se pred sodiščem zelo radi poslužujejo nenavadnega in nenaravnega govora, skušajo govoriti v slovnično pravilnem jeziku, da bi se prikupile sodnikom, porotnikom ali znancem, ki prisostvujejo sodnim razpravam.

Neki angleški odvetnik, ki je dobil v svojem življenju že mnogo večjih in manjših pravi in ki je imel opravka že z nešteti pričami obojega spola, je tudi izjavil, da so mu moške priče veliko ljubše, nego ženske. Ta odvetnik je napisal v nekem listu sledeče:

«Jaz sem opazoval gotov tip žensk, ki izpovedujejo pred sodiščem s pojočim glasom in s svetniškim nasmehom na ustih. Ta tip je zelo nezanesljiv. Da zlasti te vrste ženske radi krivo pričajo in dajejo napačne podatke pred sodiščem, sem v svoji dolgoletni praksi mnogokrat doživel.

Nedavno sem doživel sledeče: Pred nekim sodiščem se je vršila proti nekemu mlademu fantu razprava radi posiljenja. Tožiteljica je bila mlado komaj 14letno dekle s pobožnim izrazom na obrazu. Fant je trdil, da mu je deklica popolnoma tuja, da je še ni nikdar videl in da radi tega tudi ni kriv dejanja, katerega ga dekle dolži. Nato je bila poklicana v sodno dvorano tožiteljica, da bi jo zaslišali. Štiri ure brez prestanka je govoril ta polotrok: opisovala je vse podrobnosti, ki naj bi se pri tem dejanju izvršile, obtoževala je obtoženca z vsako besedo. Z vsakim gibom in s svojim nedolžnim odpiranjem in zapiranjem oči. Mučeni obtoženec je začel jokati in sveto zatrje-

vati, da je popolnoma nedolžen. Dekleta to ni ganilo. Pri zaslišanju sem in tja se je držala trdno, odgovarjala hitro, ne da bi trenula z očesom. Sodniki, porotniki kakor zagovorniki so ji verjeli. Že se je mislil sodni dvor podati k posvetovanju, da izreče krivdo, trenutku izkazala popolna nedolžnost kar se je deklica nenadoma zagovorilo, na podlagi česar se je še v zadnjem obtoženega fanta, ki je bil takoj oproščen, dočim je moralo dekle v zapor. Zakaj je hotelo to 14letno dekle spraviti tega fanta v zapor, mi ni znano. — Podobnih slučajev sem videl že več, toda takšnega še ne. Naučil sem se, da ženskimi pričam celo nerad verjamem.

Nasprotno temu pa sem se v svoji dolgoletni praksi prepričal, da so moške priče zanesljivejše, da imajo moški boljši spomin in da rajše o kakšni epizodi, katere se ne spominjajo več dobro, takoj izpovedo, da so jo pozabili.

Takšnega mnenja o zanesljivosti ženskih prič je angleški odvetnik. Mi pa mislimo, da ni tako hudo. Če je ženska malovredna, gotovo se na nje pričanje pred sodiščem ne bo nihče zanesel, kakor bi se nihče ne zanesel na malopridno moško osebo. Verjetno bi se nam zdelo samo to, da ženske radi tudi pred sodiščem — kot običajno — mnogo govore, vsled česar sodnik večkrat ne ve, kako bi iz te gostobesednosti dobil zrno.

Ženski kotiček.

MODERNA MATI.

Nekdaj je bila vzor žene ona, ki ni niti v svojem delovanju niti v mislih prekoračila praga kuhinje in spalnice. Čim manj se je o njej slišalo in govorilo, tem bolje. Danes je taka mati in žena ovira družbe, ovira napredka in razvoja, ker daje narodu umstveno zaostala, nerazvita bitja. Od matere sedanjega časa se zahteva mnogo več, kakor se je zahtevalo včasih. Opravljati mora znati hišo, biti mora svojemu možu pomočnica in svojim otrokom — vse. Dandanes ne zadostuje več, da zna mati oprati svojemu otroku plenice in mu zašiti obleko ter da zna pripraviti obed. Vzgajati mora znati iz svojih otrok ljudi, sposobne za življenjski boj, ki je dandanes hujši, kakor je bil kdajkoli.

Tako malo, drobno, še nerazumno bitje se razvija povsem pod materinim vplivom. Pod njenim nadzorstvom raste to malo telesce in pod njenim duševnim očesom se ima razvijati tudi otroška duša, katero je treba previdno in modro voditi. Da pa more vse te velike in težke dolžnosti pravilno vršiti, mora poznati mati današnji svet daleč izven praga svojega doma. Poznati mora duh časa v vsej svoji celoti, da more pripraviti svojega otroka za življenje.

Koliko tragedij se odigra v mladih dušah, ki pridejo mahoma v povsem nov in nepoznan svet, za katerega so popolnoma nepripravljene. Zato pa je treba ženi omike, da bo prav vršila nalogo matere! Kulture je treba materam, pa bo kulturno tudi človeštvo! To so že davno uvidele moderne države v Evropi in izven nje. In zato se je misleč človeštvo odločilo, da dá materam kulture. Ženska učilišča v raznih državah niso ustanovljena vsled državine nečimurnosti, temveč zato, da ženska izpopolni svoj duh in svoj razum, da oboroži svojo dušo in sree

za naravni svoj poklic za materinstvo in vzgojo otrok.

Vsakemu narodu pa bodisi v najzaostalejšem, pod najhujšim pritiskom razmer živčevem narodu, so na predne struje, ki teže za tem, da bi odprle svojim rojakom pot do resnične duševne svobode, do najvišje omike in do največjega blagostanja. Te poizkušajo reorganizirati in reformirati življenje, narodne ustanove, društva, šole... stopajo v sredo vseh stanov in slojev, — a uspeha čisto niso dosegale posebnega. Reakcija, nazadnjaštvo je preko noči porušilo ono, kar je napredni duh s težkim, samopožrtvovalnim trudom zgradil tekom mesecev in let. Brez uspešni so bili čisto vsi boji časopisja proti močem temé in starokopitnosti... zaman so bile vse agitacije. Neka tajna, neznana sila je izbrisala vsak sled naporenega dela, izpodkopala najlepše namene in prekrizavala najidealnejše načrte. Naprenjaki so šli na lov za to neznano, skrito, a sila mogočno sovražnico; iskali so jo povsod in jo zasledili za ognjiščem, ob zibeli: bila je ženska, ženska brez omike, mati v predtopni duševni zaostalosti in polni srednjeveškega mračnjaštva, nevedna, a sužnja vražam, praznovrstvu, igrača vplivov najnepoštenjših sleparjev... ženska brez lastnih misli, brez lastne sodbe, brez samostojne volje... ženska, ki se da izrabiti kot mrtvo orodje v rokah črnih nazadnjakov.

Ako bi bilo ljudstvo omikano in prosvitljeno, ako bi znalo samo misliti in soditi, potem bi bilo konec teh najhujših škodljivcev človeštva! Padli bi s prestolov. Zato pa sovražijo vsak nov pojav napredka duševne svobode in vsak nov korak k svetlišću resnice; zato pobijajo vsakogar, ki prižiga narodu luč resnične omike in duševne svobode. Ker so sami preslabi, so si poiskali zaveznikov tam, kjer jih ni iskal dotlej še nihče: v ženstvu! Pridobili in naučili so torej ženstvo za svoje namene z najrazličnejšimi sredstvi ter so ž njim vladali svet. Žene in dekleta so delovale na moštvo v duhu sovražnikov napredka za ognjiščem, ob zibeli, na plesiščih.

Dokazano je, da napreduje in uspeva le tišji narod, ki ima dobro vzgojeno in izobraženo ženstvo, da se dviga iz stoletnega mraka le ono ljudstvo, ki mu stoji ob strani svobodoumno, zastarelih predsodkov rešeno ženstvo, moderne omike, modernega obzorja! »Moderno, pravimo. A kaj je moderno? Ali je moderna in prosvitljena ona dama, ki nosi svoje obleke po najnovejši modi? Ali je svobodoumna tista mati, ki čita opolzle romane ter zre z zasmehom na vse, kar diši po grudi na-

še domovine? Ali je taka ženska opora in rešitev našega naroda iz stoletnih okov nazadnjaštva in temé? Taka mati naj bi bila sposobna roditi in vzgojiti zdrav naraščaj dobrih Slovencev in Slovenk?! Ne tisočkrat ne! Kulture ne dokazuje ne svilena obleka, ne pariški klobuček, ne eleganten avtomobil, ne ošabnost! Vse to kaže le o denarnem bogastvu, ki je čisto izvor srčnega in duševnega siromaštva. Pri vsem tem mora biti taka ženska najčrnejša podpornica nazadnjaštva.

Ne dajte nam torej takih »dame«! Dajte nam dobrih šol, ki nam na kmetih in po mestih dvignejo žensko mladino iz dosedanega duševnega spanja, razširjajte našemu ženstvu obzorje, bodite mu neumorni učitelji in vzgojitelji, da bo imel kdaj naš narod svetlejši dni! Dajte našemu ženstvu več in več omike, duševne in srčne kulture! Le omikano ženstvo nam more vzgojiti naraščaj, na katerega bo naš narod res lahko ponosen.

ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste spremili našega iskreno ljubljenega očeta k zadnjemu počitku, se iskreno zahvalujemo, zlasti telovadnemu društvu »Sokol« v Radomlju, g. starosti za prelep, vzbujajoči govor in milo petje ob grobu. Obenem se zahvalujemo vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja.

Zaljujoča rodbina Jermanova.

V Radomlju, 31. majnika 1921.

Varčna gospodinja rabi edino

GAZELA MILO

ki je najboljša in najcenejša!

Čitajte knjige

- Fajfel D.*, Tik za fronte. Cena 36 K, po pošti 2 K več.
B. Kaš., Dalmatinske povesti. Cena 12 K, po pošti 1-20 K več.
Jos. Stare., Lisjakova hči. Cena 16 K, po pošti 1-20 K več.
Goncourt., Dekle Eliza. Roman. Cena 10 K, po pošti 2 K več.
Cervantes., Tri novele. Cena 10 K, po pošti 2 K več.
Cehov., Sosedje in druge novele. Cena 18 K, po pošti 1-80 K več.
Simon Jenko., Pesmi. Cena 10 K, po pošti 1-80 K več.
Jos. Jurčiča zbrani spisi. I. zv. 22 K, II. zv. 22 K, po pošti vsak zvezek 3 K več.
Dr. Derž., Dojenček, njega negovanje in prehrana. Cena 6 K, po pošti 1-60 K več.
Dr. Demšar., Spolne bolezni. Cena 10 K, po pošti 1-60 K več.
Dr. Ig. Rutar., Zbirka vojaških zaženov. Cena 36 K, po pošti 1-80 K več.
 Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Naznanilo!

Konostj. potovalna pisarna **Ivan Kraker v Ljubljani**

se je preselila iz Gosposvetske ceste št. 13 (kolizej) v **Kolodvorsko ulico št. 41**, blizu glavnega kolodvora.

Najkrajše linije čez Havre, Cherbourg in Antwerpen v Ameriko.

Dejniška glavnica: **K 30.000.000**

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog **K 10.000.000**

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metkovič, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-računa proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. **Izdaja:** Čerke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.